Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Klejtrup Lokalhistoriske Forening

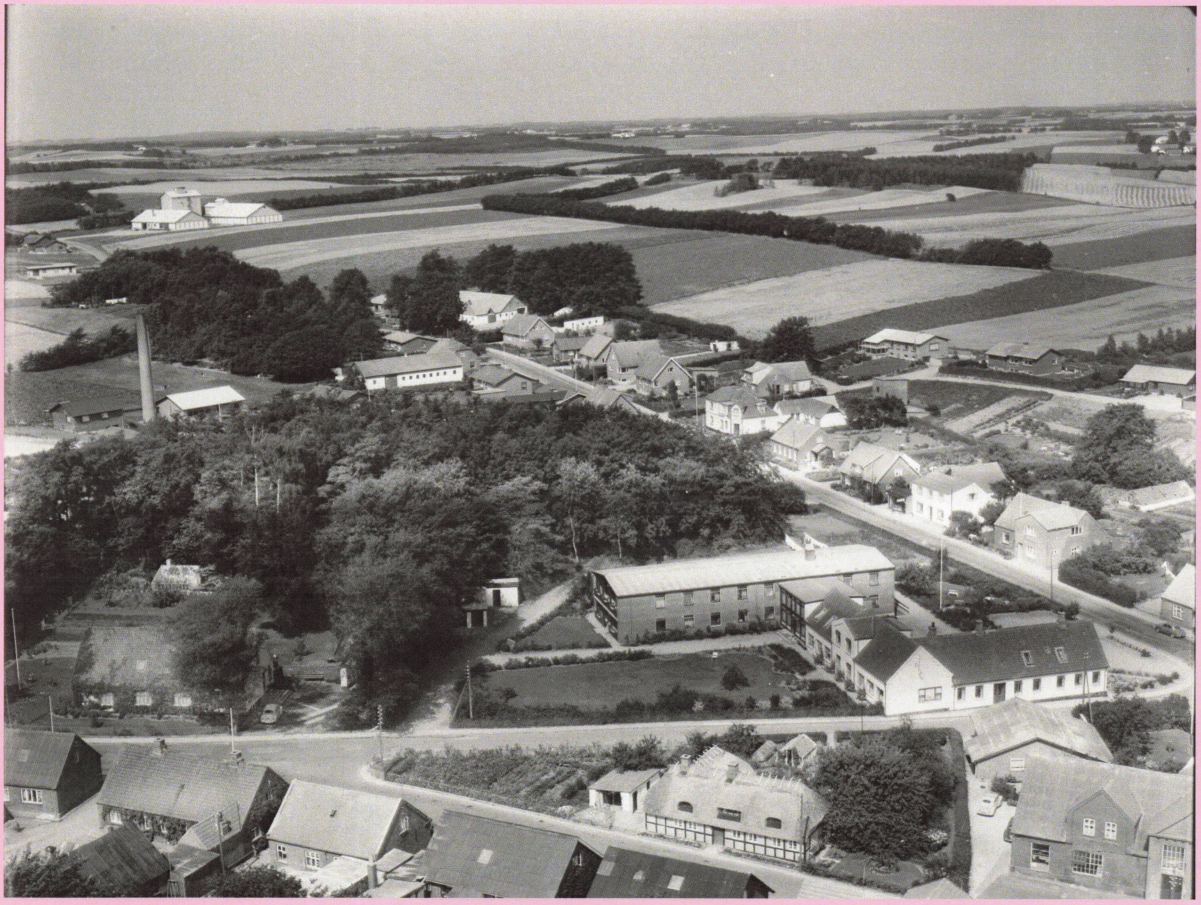

2024

Indholdsfortegnelse

Bestyrelsens beretning ..... side 3
En ildsjæl er gået bort – Kjeld Nielsen ..... side 5
Modstandsmanden Christian Ulrik Hansen ..... side 5
Kirkens Korshærs genbrugsbutik fylder 20 år ..... side 9
Jordemoder fru Vistisen, Bjerregrav ..... side 10
Olieeventyret i Fristrup ..... side 13
Forretningslivet skrumper ind ..... side 18
Oldsager ..... side 21
Cirkus Freja ..... side 22
Petanqueklubben i Klejtrup fylder 20 år ..... side 28
Det stod der i avisen ..... side 29
Minder om 7 år i Klejtrup Skole ..... side 34
Verden rundt på 80 minutter ..... side 39
Lidt om Fristrup ..... side 40
Året der gik ..... side 54
Praktiske oplysninger ..... side 59

100 år siden….

- ***det første vinter OL blev afholdt***
- ***at Klejtrup kirke fik nye stole/bænke***

Forsidebillede: Klejtrup bymidte – Viborgvej og lidt af Skårupvej. Foto: Danmark set fra luften
Bagsidebilleder: Den skønne natur i Klejtrup sogn

Redaktører: Birthe Ømark og Ragna Kolind
Levering af materiale til årshæftet: Ole Nørris, Anne Provst, Birthe Ømark, Ole Simonsen, Inger Nørskov, Karen Provst og Ragna Kolind
Trykning: Hobro Lyntryk
ISSN: 978-87-97-42-40-2-5

Copyright: Klejtrup Lokalhistoriske Forening

Bestyrelsens beretning

Året 2023 forsvandt næsten lige så hurtigt, som det kom. Men et år er jo også kun en meget, meget lille bestanddel i historisk perspektiv.
Men i lokalhistorisk forenings regi – ja, så blev vores forening 45 år i 2023. En overskuelig årrække og dog er vi ved at blive en forening med stor erfaring på vores lille fokusområde – Klejtrup sogn.
Og netop her lægger vi vores flid og arbejde – forhåbentlig til glæde og gavn for såvel nuværende som kommende slægter.

Vores årlige "program" i foreningen har ikke de store udsving. Årshæftets udgivelse omkring 1. april fulgt op af vores generalforsamling. Der var ingen udskiftning i "bemandingen". Vi havde på generalforsamlingen fornøjelsen af at have Jørgen Aske Dam til at fortælle om sit indholdsrige liv i kunstens tegn, sine ophold i Japan og mange andre steder. Et interessant og rigt liv hørte og så vi beretninger af.

Det er efterhånden nogle år siden, at vi har haft udflugt for medlemmerne. Der er efterhånden så mange tilbud på ture, at vi har lidt svært ved at finde på tilbud om ture. Så også i 2022 droppede vi udflugten. Men vi deltager ved byfesten, hvor vi igen var tilstede på brugspladsen med vores Klejtrup-bog.

Og så afholdt vi som vanligt vores julearrangement sidst i november – denne gang med underholdning af Michael West. Han fortalte om tiden med Cirkus Freja, som holdt til ude i Det sorte Sogn her i Klejtrup i 1984-85.

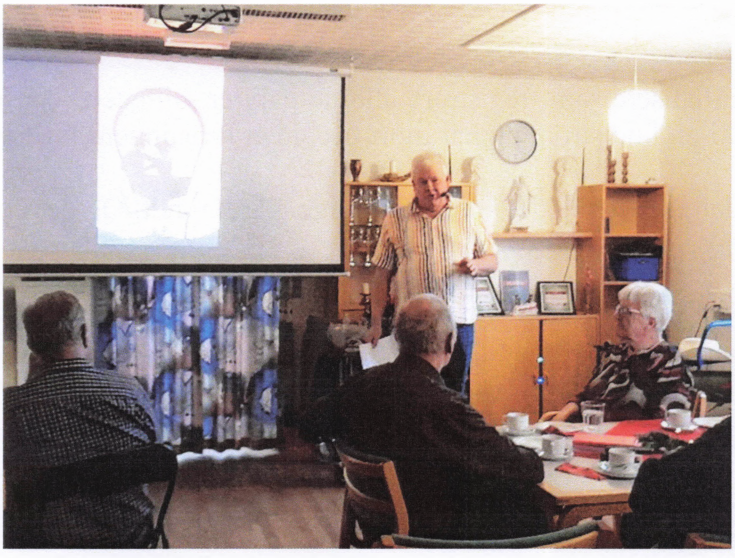

Michael Wests fortælling om Cirkus Freja var både humoristisk og sjov, og hans fortælling blev belønnet med en god flaske whisky af medlem af lokalhistorisk forenings bestyrelse Leif Christensen

Slægtsforskningskursus og kursus i gotisk håndskrift er også på programmet hvert år. På det gotiske kursus er der plads til mange flere, men på vores slægtsforskningshold er fyldt helt op hvert år. Så der skal man være hurtig, når det bliver udbudt til sensommer igen.

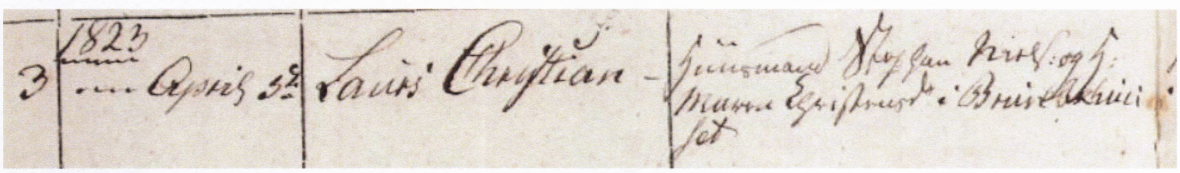

Det kan både være svært at finde oplysninger i kirkebogen – og derefter at læse dem

Vi kan jo nok godt kåre vores julekalender på Facebook som et af vore største hits. Vi har langt over 1000 følgere på siden, som dagligt i december måned er inde og læse en "ny" historie om Klejtrup sogns indbyggere, huse, sæder og skikke.

Det er så dejligt at kunne glæde så mange mennesker, og det er netop hvad vi formår, fordi vi har mængder af materialer i vores arkiv. Alt sammen givet til foreningen af både vore medlemmer, af indbyggerne i Klejtrup sogn og deres efterkommere. Vi er så taknemmelige for alt, hvad der bliver indleveret på arkivet. Det er guld værd for vores arbejde.

Foreningens arbejde koncentrerer sig det meste af året om arkivets drift. Det er der, vore kræfter bruges, og det er der, det giver mest værdi at lægge arbejdstimerne.

Er eksempel fra julekalenderen 2023

Arbejdet består i at indsamle, scanne og journalisere samt registrere alle de papirer, billeder, regnskabsmaterialer, aviser osv., der kommer ind i en lind strøm og har gjort det siden foreningens start i 1978.
Det tager tid – lang tid, og mange frivillige deltager i arbejdet hver eneste uge – året rundt. Og det er ikke uden resultat.

Det er nemlig sådan, at når vi registrerer noget i vores arkivsystem, skal vi angive, om materialet må offentliggøres. Det, der må det, bliver offentliggjort på www.arkiv.dk Her kan folk over hele jordkloden gå ind og se vore billeder eller få oplysninger om hvilke papirer, kort og andet vi ligger inde med på konkrete personer, forretninger osv..
I 2023 var der over 196.000 opslag på vore registreringer – det er vildt meget. Og det viser, at vores arbejde er til glæde for rigtig mange mennesker.

En stor tak til alle, som støtter os på den ene eller anden måde. Vores succes er afhængig af støtte fra både medlemmer, frivillige og lokalsamfundet.

P.b.v.
Ragna Kolind

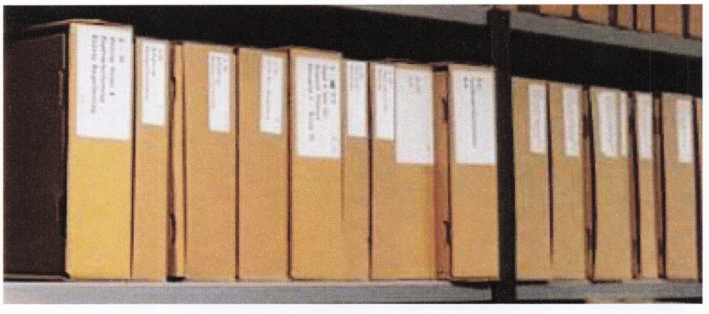

En ildsjæl er gået bort

Af Ragna Kolind

En af Klejtrups ildsjæle igennem mange år er gået bort. Kjeld Nielsen måtte efter et meget kort sygdomsforløb give op i en alder af 77 år.

Kjelds betydning for Klejtrup var uomtvistelig, og det var bestemt ikke uden grund, at han blev den første Klejtrup-borger, der modtog den ære at blive udnævnt til Midsommerkonge i 1982. Hans betydning for Klejtrup var stor – også for lokalhistorisk forening.

Selvom "Sparekasse-Kjeld" – som var hans "kælenavn" i byen – var tilflytter og derfor ikke havde sine rødder i Klejtrup sogn, var hans interesse for bevarelsen og formidlingen af lokalhistorien stor. Han blev valgt ind i foreningens bestyrelse i 1992, hvor han var kasserer frem til 1997. Så tog han en pause på nogle år, men fra 2002 var Kjeld igen på plads i bestyrelsen og har indtil sin død været foreningen kassemester.

Kjelds regnskabsmæssige evner gjorde, at der var styr på økonomien. Han var ikke – som man ofte oplever med foreningskasserere – overdreven påholdende med pengeforbruget. Hvis nogen fik en god idé, som kunne gøre arbejdet lettere på arkivet, eller kunne give os en større mulighed for formidling af historien til lokalsamfundet, støttede han altid fuldt op om det.
Selv var Kjeld en idérig person, som barslede med mange nye ideer – specielt omkring indretningen af arkivet og diverse elektroniske hjælpemidler.
Og så var han jo altid god for en sjov historie eller en morsom vittighed. Med Kjeld var man i godt selskab.

Jeg har haft den store fornøjelse at arbejde sammen med Kjeld i lokalhistorisk forenings bestyrelse i 22 år, og han har været min faste støtte og sparringspartner i foreningens regi. Det er svært at fatte, at den tid så brat blev afsluttet.

Tankerne går til Ketty og familien, som står tilbage med det største tab og savn.
Æret være Kjelds minde!

Modstandsmanden Christian Ulrik Hansen

Af Birthe Ømark

Den 23. juni i år er det 80 år siden, at den unge, lokale modstandsmand Christian Ulrik Hansen blev henrettet af tyskerne. Han var en enestående ung mand, der gav alt og endte med at betale den højeste pris.

Jeg har i en tidligere artikel skrevet indgående om mennesket og modstandsmanden Christian Ulrik Hansen, så det vil jeg ikke gentage. Jeg vil blot nøjes med at mindes ham og hans store indsats.

Christian Ulrik Hansen blev født den 26. maj 1921 på Vannerup Vestergaard ved Farsø. Han var den ældste af en søskendeflok på fire. Forældrene, Kristine Marie og Arthur Henning Hansen, havde overtaget slægtsgården efter morfaderen, og drev den i en årrække. Netop morfaderen var en central person i den unge Christians liv, han prægede ham og gjorde ham til den helstøbte person, som han blev. Med sin dybe rod i den grundtvigske folkelighed og kristendomsforståelse fortalte morfaderen ham om Danmarkshistorien og kristendommen og gav ham en solid bagage med på vejen. Familien flyttede senere til Storgaard i Hærup (nuværende Hærupvej 12).

Christian startede på Viborg Katedralskole, hvor mange først så lidt skævt til den unge, og måske lidt kejtede, bondeknægt med det røde hår. Dette ændrede sig, da kammeraterne fik øjnene op for Christians kvaliteter og de værdier, han besad. Da han forlod skolen, var han det naturlige midtpunkt i en fasttømret vennekreds, der betragtede ham som leder og fulgte den vej, han angav, og størstedelen blev således også aktive medlemmer af modstandsbevægelsen. Det var i gymnasietiden, at Christian Ulrik fandt sin vej – han ville kæmpe for et frit Danmark, og han følte det i den grad som et kald.

Snart var Christian en integreret del af den gryende danske modstandsbevægelse, og han deltog i den allerførste nedkastning af allierede soldater og våben i Danmark. Denne nedkastning fandt sted ved Trend Storskov i nærheden af Farsø natten mellem den 31. juli og 1. august 1942.

Efter gymnasietiden aftjente Christian sin værnepligt, og her blev han for alvor inddraget i sabotager, da han blev en del af modstandsgruppen Holger Danske i København, der stod for flere aktioner. Christian var meget aktiv i modstandsarbejdet, og jeg kan ikke slippe tanken om, at han virkede nærmest fandenivolsk. Han gik klædt i en stor kappe og en grå hue; han var let at få øje på, også for tyskerne, som indledte en klapjagt på ham. Jeg kan ikke lade være med at tænke på, om Christian har vidst, hvordan det hele ville ende, at han ville ende med en dødsdom? Og var det derfor, han gav alt?

Christian kom hurtigt i kontakt med lederen af modstandsbevægelsen i Jylland, godsejer Flemming Juncker fra Overgaard Gods ved Mariager, og af ham blev han betroet den store opgave med at organisere våbenmodtagelser i Jylland, skabe nedkastningspladser og danne modstandsgrupper.

"Storgaard" i Hærup – godt nok et tidligere billede

I februar 1944 gik det galt. Christian var på besøg i Aalborg og mødtes med en anden modstandsmand. Modstandsgruppen i Aars var blevet optrævlet, og det blev Christians opgave at

prøve at forhindre yderligere optrævlinger. De to venner sad på en bænk – lige ud for Gestapos hovedkvarter, og snart blev de omringet.

Fra Aalborg arrest gik det videre til Horserød og til sidst til Vestre Fængsel i København, og så vidste han, hvad klokken var slået. Den 20. juni 1944 blev Christian – sammen med den optrævlede gruppe fra Aars og 3 fra gruppen i Farsø – dømt til døden.

Under sit fængselsophold skrev Christian en lang række breve til sin familie og sine venner; breve som det lykkedes ham at smugle ud af fængslet. En del af disse breve blev offentliggjort i den illegale presse, og i efteråret 1945 samlede og udgav gymnasievennerne Elith Olesen og Inge Theut et udvalg af brevene i bogform. Det fremgår tydeligt af brevene, at det var Christian meget magtpåliggende at få fortalt venner og familie, hvorfor han valgte den vej, han gjorde, at det var noget, han måtte gøre. Det var ligeledes meget vigtigt for ham at fortælle vennerne, hvor meget deres venskab betød for ham, som han skrev i et af sine sidste breve: *"Venner bliver altid en del af hinanden. Således er det også med os. Noget af jer dør med mig – og noget af mig lever med jer."*

Det allervigtigste var dog at fortælle sine kære derhjemme i Hærup hvor højt, han elskede dem. I sit mest rørende brev til moderen takker Christian sine forældre for alt, hvad de har været for ham og beder dem passe godt på hans søskende. Med sine breve fik Christian sagt så meget, og kom så tæt på sine nærmeste, som det nok er de færreste forundt.

Christian Ulriks forældre og lillebror står og skuer ud over Hærup og Hærup Sø

Det må have været uendeligt svært for et ungt menneske, der elskede livet, at forlige sig med tanken om måske at skulle dø. Og Christian elskede livet, og han var fuld af idéer til, hvad han ville, når krigen var forbi. Imidlertid så Christian sin dødsdom som en del af et større hele, og den var langt fra meningsløs; som han skrev i et af sine breve: *"For at et folk skal kunne leve, må nødvendigvis nogen kunne dø."*
Den 21. juni fik Christian smuglet et brev ud til vennerne, og heri tager han endelig afsked med ordene: *"En morgen lyder der en salve, græsset græder dug. Christian Hansen er ikke mere."*
Den 22. juni fik Dansk Røde Kors meddelelse om dødsdommene, og der blev straks ringet til de pårørende. Christians mor, Kristine Hansen, har i et interview fortalt følgende:

"Den 22. juni fik vi gennem Røde Kors at vide, at Christian var dømt til døden. Vi tog straks af sted i bil med det samme, men først dagen efter ved middagstid nåede vi København, hvor vi fik at vide, at Christian samme morgen var henrettet."

Dybt tragisk fik Christians forældre ingen chance for at se deres søn en sidste gang. Ved daggry den 23. juni 1944 blev Christian og 7 andre henrettet i Ryvangen. Mange unge liv sluttede dermed alt for tidligt. Det er efterfølgende blevet nævnt, at henrettelsen af disse 8 unge mænd var tyskernes hævn på en storstilet og vellykket sabotageaktion i København. Christian var da netop fyldt 23 år.

Mange år senere blev Christians mor spurgt, om sønnens offer havde været det værd. Hertil svarede hun nej, men her ville hun helt sikkert være uenig med unge Christian.

Hjemme i Farsø havde man forberedt Sankt Hansfest, men da meddelelsen om Christians død nåede frem, blev den aflyst, og man samledes i stedet i kirken til en mindegudstjeneste.

Christian Ulriks gravsten i Ryvangen

Efter befrielsen i maj 1945 blev Christians lig fundet på tyskernes begravelsesplads i Ryvangen blandt flere hundrede frihedskæmperes lig, og den 9. juli 1945 blev han bisat fra Københavns Domkirke sammen med blandt andre vennerne fra Farsø. Christian Ulrik Hansen ligger begravet i Ryvangen, hvor der den 29. august 1945 blev holdt en begravelseshøjtidelighed for en lang række frihedskæmpere.

Og hvorfor er dette relevant i dag? Det er jo som sagt 80 år siden, han blev henrettet.
Ja, det er der flere grunde til.

Først og fremmest må vi aldrig glemme de ofre, som vore modstandsfolk bragte under besættelsen. Deres mod og utrættelige kamp for et frit Danmark fortjener den største respekt; de betalte den højeste pris, for at vi – deres efterkommere – kan leve i et frit land. De betænkte sig ikke på at komme, da der blev kaldt.

Vi er mange, der er heldige at være vokset op uden krig og trusler, men jeg synes, at krig og ufred igen nærmer sig vores grænser. Der er krig i Ukraine, Gaza og andre steder – men jeg håber aldrig, det kommer så vidt igen. Og her kommer relevansen i den grad frem – vil der fremover være mænd af Christian Ulrik Hansen støbning?

Christian Ulrik Hansen er mindet flere steder i Klejtrup – både i våbenhuset i Klejtrup Kirke og ved Hærup Sø

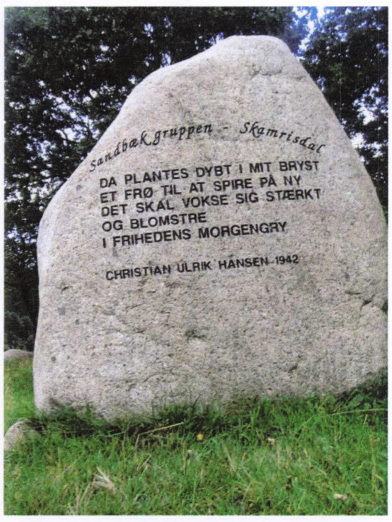

Kirken Korshærs genbrugsbutik fylder 20 år

Af Ragna Kolind

Genbrugsbutikken i Klejtrup har i år 20 års fødselsdag. Butikken er blevet en fast del af Klejtrups bybillede, og tiltrækker kunder både fra lokalområdet og fra fjernere dele af Jylland.

Den 2. april 2004 var der samlet 16 interesserede på Søkroen i Klejtrup, hvor landssekretæren for Kirkens Korshær samt et par andre fra organisationen gav tilhørerne en orientering om, hvad Kirkens Korshær er for en størrelse, og hvordan netop genbrugsbutikkerne leverer ca. 1/5 af organisationens driftsudgifter.
Kirkens Korshær er kendt for sine varmestuer og for sit store arbejde blandt hjemløse, narkomaner, prostituerede, psykisk syge og andre socialt belastede i bybillederne. De driver Sct. Nicolai Tjenesten i København, Mariatjenesten på Vesterbro, samtaletjenester, hjemløseherberger og mange andre ting indenfor det sociale arbejde i Danmark.

Klejtrup Genbrug åbner

Vi åbner mandag den 7. juni kl. 13.00
på adressen Viborgvej 1 med masser af gode tilbud inden for bohave, beklædning, ting & sager, bøger m.v.

Kom og vær med til en festlig åbning - og gør et godt fund. Fremover har vi åbent *mandag-fredag kl. 13.00-17.00*.

Vi tager med tak imod salgsbare effekter og beklædning - ring til Kirstine Mortensen på tlf. 9854 6477 og aftal nærmere.

Kirkens Korshær - en måde at være kirke på blandt de svageste i samfundet.

Orienteringsmødet mundede ud i at gå efter at åbne en butik i Klejtrup. Der blev aftalt nyt møde 14 dage efter, hvor flere ting var kommet på plads – bl.a. hvor butikken skulle have til huse. Det blev i Hermansens gamle møbelforretning / fabrik på hjørnet af Viborgvej og Sandstræde.

Der blev nedsat et igangsætningsudvalg bestående af Birte Hedelund, Klejtrup, Lillian Nielsen, Hvornum, Ingrid Vognsen, Grethe Vammen og Hanne Fruergaard – alle Klejtrup. Egon Pedersen gav tilsagn om at varetage hvervet som kasserer.

Alt det praktiske gik straks i gang. Butikken skulle gøres i stand, der skulle laves arbejdslister, og ikke mindst – indsamling af effekter skulle i gang hurtigst muligt.

Den 7. juni 2004 var butikken klar til at slå dørene op.

Sortimentet var fastlagt på forhånd: Tøj, ting og sager, legetøj, bøger og møbler. Og succesen udeblev ikke. Fra første færd strømmede folk til, og det første år gav en indtægt på over 160.000 kr. Genbrugsbutikken var kommet godt fra start.

Kundekredsen har været ret stabil igennem de 20 år, men man mærker tydeligt, hvordan genbrug er blevet mere in, og specielt blandt de unge er genbrugstanken blevet en trend. Det mærkes tydeligt i Klejtrup, hvor byens musikskole "leverer" en god del af kundekredsen i butikken.

Eleverne er hyppige gæster i butikken, og man kan næsten udtrykke det på den måde, at der er blevet et helt "familiebånd" mellem de to steder. Eleverne har spørgsmål til mange ting – ikke bare til varerne i butikken. Der er selvfølgelig forskel på elevholdene fra år til år, men mange af de frivillige i butikken har fra tid til anden nærmest følt en slags bedsteforældre/barnebarns-relation til de unge mennesker.
De lægger mange penge i butikken, og så er de jo et frisk indslag i dagligdagen.

Successen udmøntede sig i en ret stor udvidelse af salgslokalerne ved butikkens 10 års jubilæum. Voksentøj-afdelingen fik en hel ny "fløj", og det gav både mere plads til tøj, men samtidig kunne de øvrige ting og sager få flere kvadratmeter til rådighed.

Mange frivillige hænder har stået på medarbejderlisten igennem de nu 20 år. Der er og har været en stor loyalitet fra de frivilliges side, og i dag arbejder fire af de frivillige, som var med fra starten, stadig i butikken.

Omsætningen er steget til omkring 280.000 kr. og har ligget nogenlunde stabil i de senere år, hvis vi ser bort fra coronatiden, hvor alting var anderledes på vores jordklode.

Jordemoder Fru Vistisen, Bjerregrav

Af Ole Nørris, Oue

Ved nytår 1921 flyttede en ny distriktsjordemoder ind i tjenesteboligen lige overfor købmanden i Bjerregrav. Det var ikke så ofte, der flyttede fremmede til byen, så det har vakt en del opmærksomhed. Og nysgerrigheden og omtalen blev sikkert ikke mindre af, at den nye jordemoder ingen mand havde med.

Det har helt sikkert været årsag til megen snak, at jordemoderen var fraskilt, hvilket var højst usædvanligt på den tid. Og så havde hun endda to små piger med.
Til gengæld var man fri for vittigheder om, hvad en jordemodermand egentlig laver.

Jordemoderen kom straks i arbejde i distriktet. Den første fødsel indtraf allerede den 10. januar 1921 klokken 6 om morgenen, da Karoline Jensen i Troelstrup fødte sit 8. barn – en dreng på 6 pund og 50 cm lang. Jordemoderen deltog derefter i ca. 3500 fødsler på egnen, indtil hun gik på pension i 1958.

"Jordemoderboligen" i Bjerregrav ser helt anderledes ud i dag

Derefter købte hun tjenesteboligen og boede der, til hun meget nødtvunget måtte flytte på Klejtrup hvilehjem i en alder af 99 år, og hvor hun døde nogle få måneder senere i 1990.

Jordemoderen hed Gertrud Vistisen – i daglig tale Fru Vistisen. Jordemoderen var en højt placeret person i det lokale samfund og havde privat omgang med både præst og degn. Især kom hun i mange år sammen med pastor Sandbæk i Hersom og lærer Poulsen i Bjerregrav. Kun de nærmeste sagde "Du" og "Gertrud". Hun forventede, at andre sagde Fru Vistisen.
Jeg kaldte hende mormor. Som nævnt havde hun to piger med til Bjerregrav. Asta på 9 år og Esther på 6 år. Esther var min mor.

Gertrud var den ældste af 5 børn, født af et husmandspar i Trængstrup ved Sønderup. Hendes opvækst og senere tilværelse var præget af, at familien var kirkelige. Grundtvigianere, som var med til at oprette Frimenigheden i Trængstrup. I hele sit liv deltog hun med sikkerhed i søndagens gudstjeneste i kirken og til sidst fra radioen. Var også i menighedsrådet i mange år.

Gertrud Vistisen havde tilknytning til området her, idet både hendes bror Just Pedersen og hendes søster Gudrun Provst boede her i sognet - på henholdsvis Granly, Søvej 27 og Sædagergaard, Søvej 23 . Her ses Just og hustruen Johanne.

Som ganske ung og ugift fødte hun Asta, blev derefter gift og fik endnu en datter, Esther. Ægteskabet var ikke godt. Manden drak og var voldelig. Dette forhold kunne ikke – og blev ikke – nævnt med eet ord i familien, så længe hun levede. Som barn undrede man sig vel over, hvor morfar var – men han eksisterede bare ikke og havde aldrig gjort det.

En fraskilt mor med to børn havde kun få chancer i datiden. Men Gertrud var stærk og viljefast og havde en god familie. Med deres hjælp fik hun uddannelsen som jordemoder. Uddannelsen varede vist kun 1 år dengang, men hun var så til gengæld slet ikke hjemme i det år. Uddannelsen foregik i København - deraf kom, at hun altid snakkede "fint" og ikke som vi andre. Jeg har aldrig hørt hende tale anderledes, heller ikke i familien.

Hun boede hos en moster og onkel. Han var minister – Jens Jensen Sønderup – og havde vel midler til at hjælpe hende. Af ham fik hun bl.a. en pels af bjørneskind med børster og det hele, og som jeg arvede efter hende.

Hendes to små piger boede hos bedsteforældrene og så ikke deres mor det år. Efter uddannelse fik hun ansættelse som jordemoder i Ll. Binderup, men distriktet var for beskedent til at kunne brødføde den lille familie. Hun var derfor heldig, at embedet som distriktsjordemoder i Bjerregrav blev ledigt allerede efter godt et år. Hvor distriktet var, er jeg ikke helt klar over, men hvis man f.eks. er født i Klejtrup og omegn før 1958, er der en pæn chance for, at Fru Vistisen var det første menneske, man så i denne verden.

Det var ikke altid nemt at komme frem – vejrliget kunne være en voldsom "modstander", når jordemoderen skulle ud i de yderste "afkroge" af området.

Fru Vistisen var en bestemt og viljefast dame, som der var respekt om. Men jeg er også sikker på, at hun var meget omsorgsfuld og kærlig i sin omgang med de fødende. Især havde hun et godt øje til dem, der levede i fattige kår, der hvor hun kom. Hun kendte godt til fattigdom og dårligdom, der hvor hun kom fra.

Hun havde store sorger i sit liv. Udover at være fraskilt, mistede hun begge sine børn. Asta som kun 10-årig og Esther som 50-årig. Men hun klagede sig aldrig, og udadtil var hun altid den faste støtte i familien, min mormor.

Jordemoderen fik dengang sin løn direkte af den familie, som skulle have hjælp. Og honoraret var afhængig af mandens skatteoplyste indkomst. Det kunne så udvikle sig til en pinlig diskussion. Og Fru Vistisen mindedes alle sine dage med glæde, da Steinckes Socialreform blev indført i 1933, hvorefter jordemoderen blev statsansat og fik løn som tjenestemand.

Der kunne jo nok være en og anden – som regel en velstillet gårdmand – der mente, at jordemoderen tjente sine penge let. Hun huskede et bestemt tilfælde, hvor fødslen var gået hurtigt og glat, og hvor manden antydede, at det var for nemt. Da havde hun rasende spurgt manden, om han hellere ville, det havde været svært?

Der var jo mange oplevelser i løbet af de næsten 40 år som jordemoder. Især huskede hun de mørke vinternætter, hvor der skulle køres i kane ud til Roum Hede, ofte ud til steder, hvor der ikke var elektricitet i huset. Kanen med jordemoder og al udstyr kunne finde på at vælte i sneen, som der var meget af dengang.

En gang var hun i Pederstrup til fødsel. Under fødslen kom en anden mand kørende i sin stivvogn helt fra Bjerregrav mark, omkring 5 km – der var også en fødsel i gang. Efter en vellykket fødsel i

Pederstrup blev jordemoderen – som skik var – budt på kaffe. Det afslog hun dog, da hun havde travlt med at komme afsted. Men manden derfra ville gerne have kaffe og sådan blev det. "Men barnet var da også født, da vi kom til Bjerregrav mark" fortalte Fru Vistisen.

Hun blev pensioneret, da hun fyldte 67 år. Derefter havde hun en pension, som lignede lønnen for en arbejder. Hun var ikke interesseret i penge, gav mange penge til alle mulige gode formål og levede nøjsomt. Mad blev ikke smidt ud, så længe det kunne tygges. Selvom andre kunne synes, det var for galt, tog hun jo ingen skade af det – hun blev 99 år gammel.

De sidste år var hun træt af at leve. Hun var næsten blind, og hørelsen var ikke bedre.

Hun var som nævnt viljefast. Og da hun var midt i 90'erne, bestemte hun sig for at dø og lagde sig derfor i sengen og ventede på døden. Jeg og andre tog afsked med hende, og det er noget, jeg er meget glad for i dag.
Men døden kom ikke, og da hun havde ligget der nogle uger, blev hun bekymret over, om hushjælpen nu gjorde ordentlig rent i huset. Jeg foreslog hende derfor, om hun ikke selv lige ville op af sengen for at inspicere huset. Det gjorde hun så – og når hun nu var oppe og i tøjet, blev vi enige om, at hun lige så godt kunne blive oppe, når hun nu ikke kunne dø. Og så levede hun nogle år mere.

Da hun døde, fandt vi et testamente, hvoraf det bl.a. fremgik, at hun ville have sit gravsted passet af kirken i 30 år. Det meddelte vi til kirken, hvorefter jeg fik en større regning på det.
Fru Vistisen havde dog ikke ment, at arvingerne skulle belemres med den udgift. Hun havde allerede betalt, da hun blev pensioneret 32 år tidligere.
Uheldigt nok for kirken havde hun gemt kvitteringen 😊

Olieeventyret i Fristrup

af Anne Provst

Den 8. maj 1974 fik Gudrun og Niels Provst uventet besøg hjemme på Sædagergaard. Det var Hans Andersen og en mand angivet som West, der kom for at høre, om det var muligt at leje et stykke af marken lige ude foran stuehuset.

Mændene kom fra et konsortie stiftet af A.P. Møller og olieselskaberne Gulf og Shell. Konsortiet hed "Dansk Undergrunds Consortium", og det skulle forsøge at finde olie i den danske undergrund.

Gudrun Provst går på Søvej langs den "urørte" mark – det var her, boringen senere gik i gang. Ejendommen i baggrunden var Sædagergaard på Søvej 21 – Gudrun og Niels Provst Jensens ejendom

Henvendelsen til Gudrun og Niels Provst skete, fordi konsortiet gerne ville lave en boring ude på marken for at finde ud af om der var olie. Selskabet havde lavet beregninger, der viste, at der skulle være stor sandsynlighed for at der faktisk var olie lige netop på marken ude foran stuehuset.

Hvis der blev fundet olie på marken, skulle der etableres en mere permanent boring, men i første omgang drejede det sig om leje i nogle måneder. For Niels var det dog ikke lige sådan at sige ja til Andersen og West, for han havde nemlig selv lejet marken ud til en af naboerne, Karl Vestergaard, og han havde på dette tidspunkt sået marken til med korn. Derfor måtte Niels en tur ned til Karl, for at høre om det var i orden med ham, at marken blev lejet ud til olieboringen. Karl indvilligede, selvfølgelig mod at få betaling for den tabte høst.

Allerede den 9. maj blev der underskrevet en kontrakt mellem gårdejer Niels Provst og Gulf Oil Company of Denmark, der altså var det af de ovenfornævnte selskaber, som kom til at stå på kontrakten. Kontrakten angav, at der skulle lejes et areal af matrikel 5B af Fristrup By, Klejtrup Sogn, uden præcis angivelse af størrelse. Prisen for at leje arealet var kroner "1,00 (een) per kvadratmeter per år at betale senest hver den 8. maj indtil lejemålets ophør." Dog skulle der betales 5000 kr. i aconto leje for perioden fra 8. maj 1974 til 8. maj 1975, og eventuel manglende betaling skulle efterbetales, efter at arealet var blevet opmålt. Denne manglende betaling må have været på omkring 10.000 kr. idet arealet, hvor boringen foregik, i aviserne blev angivet til omkring 15.000 m^2.
Niels var selvfølgelig meget spændt på projektet, også selvom det måske gik lidt hurtigere end han fra begyndelsen havde forestillet sig. Han spurgte ved mødet den 8. maj "Hvornår skal vi så i gang, er det her efter sommerferien, når kornet er høstet?" Hvortil svaret var "Vi starter på mandag den 11. maj."

Niels fik også forklaret at det første man ville gå i gang med, var at skrælle det øverste lag jord, kaldet brugsjorden, af. Dernæst ville man fylde store mængder af grus og sten på marken, og lægge et lag asfalt. Denne proces var nødvendig for, at marken kunne bære de tunge maskiner og boreudstyr.
Den estimerede pris for olieboringen var 5-7 millioner kroner.

Livet med olieboring i baghaven

Mandag den 11. maj kom så Hanne og Svend. Svend var formand for borepladsen, og havde ansvaret for entreprenørfirmaet, der skulle skrælle brugsjord af, fylde sten og grus på og i det hele taget indrette borepladsen. Der blev lavet volde hele vejen rundt om borepladsen, hvor der skulle laves dybe huller til borene. Hullerne skulle kontinuerligt forsynes med koldt vand til køling af borene, og derfor blev der lavet en ny vandboring på kanten af marken, tæt ved det gamle hønsehus som lå vest for kostalden. Vandboringen sikrede en god og rigelig vandforsyning til gården, da den blev forært til Gudrun og Niels efter brug.

Hanne og Svend boede fra første dag og under hele boringen i en campingvogn som var parkeret ved siden af hønsehuset, og de blev nogle af Gudruns og Niels' bedste venner. Hver eneste dag drak de kaffe sammen, enten i stuen på gården eller i campingvognen. Venskabet fortsatte også efter at olieboringen var sluttet, og parrene fortsatte med at besøge hinanden.

Forberedelserne til selve boringen tog lang tid. Det store arbejde med sikring, opsætning af materiel og klargøring af dette tog fra den 11. maj frem til den 6. juni. Natten mellem den 6. og den 7. juni blev boret sat igang, og allerede fra begyndelsen stod specialister klar til at analysere det materiale, som boret havde med op. Noget af det blev analyseret på stedet på borepladsen, mens andet blev sendt til grundigere analyser i København.

Under selve boringen arbejdedes der i flerholdsskift, hvilket sikrede at der kunne bores på alle tider af døgnet. Boringen lededes af overingeniør Henrik Baller, der var eneste dansker med en fuld uddannelse som boretekniker, og han blev af A.P. Møller hentet hjem til Danmark fra den Sydamerikanske jungle, da der blev sat gang i olieboringerne herhjemme. Folkene, som Henrik Baller ledede på borepladsen, var alle hollændere, tyskere og amerikanere, og de boede i skurvogne på den indhegnede plads.

Niels Provst og datteren Karen ude at inspicere boringen

De mange mennesker, der hele tiden var og færdedes på borepladsen, skabte et vældigt liv og røre omkring gården, selvfølgelig mest på selve pladsen, og stemningen hos Gudrun og Niels var fuld af glad forventning. Niels havde fra begyndelsen fået udleveret en hjelm, så han kunne gå en tur ind på pladsen på alle tider af døgnet, når han havde lyst til det. Og han havde meget lyst til at være på borepladsen, så meget at han hver eneste dag både i etablerings- og boringsperioden, gik rundt der.

Om aftenen spillede flere af de mænd der havde fri fodbold, og så havde de tv i mindst en af skurvognene, hvor de blandt andet så VM i fodbold fra Argentina, hvor Holland var i finalen mod netop

Argentina. En kamp som Holland, til stor ærgrelse for de mange hollandske arbejdere på borepladsen, tabte.

Olieboringen i medierne

Olieboringen på Gudruns og Niels' mark vakte meget stor bevågenhed både i lokale og nationale medier. Både Amts Avisen – Randers Avis = Østjyllands Avis, Hobro Dagblad og Aalborg Stiftstidende bragte artikler om sagen fra flere forskellige vinkler.

Der blev selvfølgelig skrevet en del om Niels Provst og hans hustru, der lige pludselig var kommet til at bo midt i et olieeventyr. Mange fotos blev taget og trykt i aviserne, og ved begyndelsen af projektet, den 13. maj, var Niels Provst endda i fjernsynet.

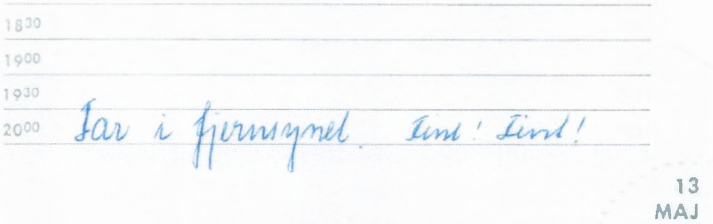

Desuden blev der blandt andet skrevet om "Oliebussen i Fristrup", der var en gammel biblioteksbus, som A.P. Møller havde opstillet lige på kanten af borepladsen. Fra bussen kunne omkring 20 personer ad gangen få lov til at følge borearbejdet, dels ved fremvisning af en film, og dels gennem en lysbilledserie, der fortalte om de tekniske dele af arbejdet. I bussen kunne interesserede ligeledes dreje numre på forskellige spørgsmål på en telefon, og få svar gennem farvestråler. Også skoleklasser kunne bruge oliebussen, der havde en pult hvorfra læreren kunne dirigere lysbilleder og spørgsmål til eleverne. Systemet var ret nyt. Det var første gange blevet præsenteret på den internationale udstilling i Brno.

Der blev også skrevet om de mange gæster, der hver eneste dag drog til Fristrup, simpelthen for at se det usædvanlige syn af et olieboretårn på en dansk landbrugsmark. I weekenderne kunne der være op til 1000 besøgende, som ud over at kigge på olieboretårnet, skurvognene og selve pladsen, selvfølgelig kunne kigge ind i ovenfor nævnte oliebus, men også kunne se film fra selve boringen på to tv-apparater, og optagede foredrag om arbejdet.

Bomhus og bom ved indgangen til boreplatformen

Visning af optagelser fra selve boreprocessen var i øvrigt eneste mulighed som de besøgende fik for at se boringen helt tæt på. Der var ingen adgang til selve borepladsen, hvortil der var opsat bom og vagtpost, som skulle passeres for at komme ind på pladsen. Olieboring er potentielt meget farlig, og derfor måtte selvfølgelig kun de professionelle oliefolk, og så lige Niels Provst færdes på pladsen.

Avisen skrev også lidt om folkene der arbejdede på pladsen, og at der ud over folkene fra udlandet også var ansat en del lokale til forskellige gøremål. Også Niels Provst var blevet spurgt, om han kunne tænke sig et job som opsynsmand, men med treholdsskift mente han, at det ville komme til at ødelægge hans nattesøvn. Og som han sagde, så ville han faktisk også hellere kigge på.

Ingen olie

Olieboringen krævede specialudstyr, blandt andet i form af to store dieselmotorer, der med 10.000 liter olie hver dag, drev boreskiven og forsynede hele borepladsen med strøm, og mængder af meterlange borerør, som kontinuerlig sikrede forlængelse af boringen ned i undergrunden. Desuden krævede det, som tidligere beskrevet, store mængder vand til køling og grus til stabilisering af grunden. Da boret nåede 1500 meter, eller mere præcist 1518 meter, blev det stoppet. Boreskakten skulle sikres, hvilket skete ved at der blev blæst 1000 tons cement blandet med vand og kemikalier ned igennem borerøret. Da cementen nåede bunden, pressedes den videre op langs siderne udenpå borerørene, indtil den nåede op til overfladen igen. Cementen pressedes ved omkring 100 atmosfærers tryk. Da cementen var størknet, blev der boret videre ned til 2500 meters dybde.

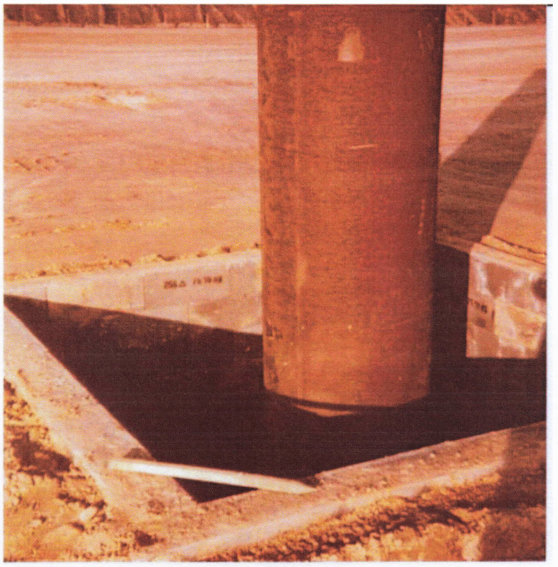

Omkring 1500 meter havde man konstateret, at der var nogen gas i det mudderslam, som blev skubbet op fra boringen. Dette gav håb for, at der ville være både gas og olie nede i 2500 meters dybde. Da man nåede til 2500 meters dybde, var der dog hverken olie eller gas.

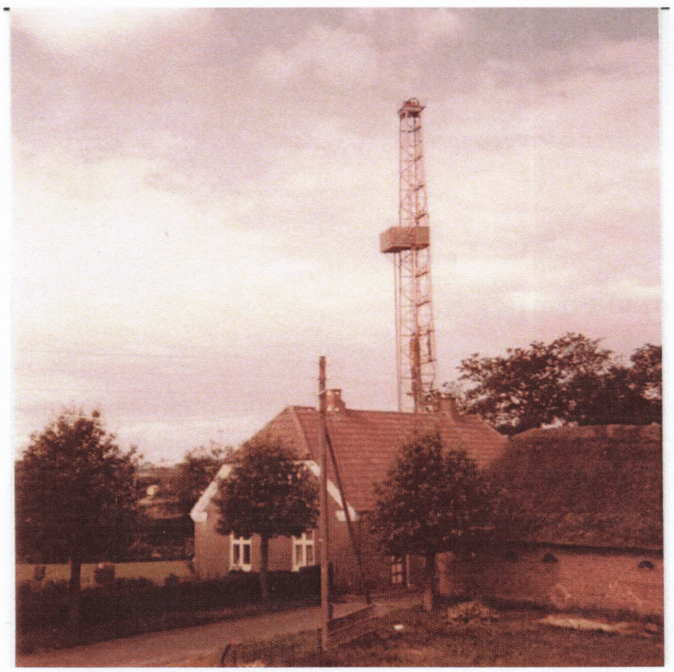

Den 8. juli blev olieboret stoppet, og umiddelbart derefter begyndte nedtagningen af boretårnet og det øvrige materiel. Geologerne rejste hurtigt efter at boringen blev stoppet, og der var da heller ikke meget for dem at blive i Fristrup for. Deres opgave var afsluttet, da boret stoppede.

Stille blev der dog ikke lige med det samme på marken ude foran Gudruns og Niels' stuehus. Klargøring af pladsen og opsætningen af udstyret havde taget omkring en måned, og der var løbende blevet arbejdet for at vedligeholde pladsen og udstyret. Nedtagningen og reetableringen af marken kom til at tage helt frem til den 2. oktober.

Her ses boretårnet sydvest for Niels Provsts stuehus

Første etape var selvfølgelig at få det 2500 meter lange bor op af borehullet, og delt i de flere hundreder stykker som det var blevet samlet af. Derefter skulle borehullet tømmes helt for slam. Der var gennem hele boreperioden blevet kørt slam bort fra borehullet, slam dannet af kølevand, jord og olie. Nu skulle al slammet væk så marken kunne reetableres. Det cementerede borerør blev stående og der blev sat en prop i toppen. Så kunne røret altid åbnes igen. Efterfølgende blev den brugsjord, som var blevet fjernet og lagt på marken ved siden af boringen, lagt på plads igen.

Ud over selve boreudstyret blev skurvogne, kontrolpost og laboratorier pakket sammen.

Det nedtagne udstyr blev transporteret til Hobro Banegård, hvorfra det skulle transporteres til Holland og Belgien, hvor det var blevet lånt, og hvor det nu skulle anvendes til andre boringer. I alt fyldte boremateriale 20 godsvogne, og de blev den 25. januar sendt sydpå i én lang togstamme.

Den 2. oktober var al materiel dog fjernet fra marken, og Hanne og Svend kørte bort med deres campingvogn og olieeventyret i Fristrup var slut.

Niels Provst Jensen viser, hvor boringen foregik

Forretningslivet skrumper ind

Af Ragna Kolind

Det er igennem årtier gået "den gale vej" for forretningslivet i Klejtrup. Nogle vil blot trække på skuldrene og sige: Det er tidens tand. Og det er jo også et faktum, men det kan alligevel godt være lidt bekymrende for os, som gerne vil holde liv i landsbyen. Der er muligheden for bla. indkøb af de mest gængse forbrugsvarer en af grundstenene.

Nu har vi én dagligvarebutik tilbage, efter bageren lukkede i foråret 2021. Og ja – vi har heldigvis mange andre erhverv i Klejtrup i dag – håndværkere, mekanikere, liberale erhverv som frisør osv.
Men det har alligevel gjort et godt indhug i listen.
Vi har på arkivet en opgørelse over forretningslivet og de borgerlige ombud i Klejtrup i 1940. Og det er jo et helt andet billede, vi ser der, og som jeg synes kunne være interessant at vise.

Så her er listen – og jeg kan godt fristes til at tro, at den måske mangler en enkelt eller to 😊

Andelskasse	Viborgvej 5	Sofus Bundgaard og Laurits Bach
Afholdshotel	Brovej 2	Marius Jensen
Automekaniker	Skårupvej 2	Hans Hansen
Automekaniker	Viborgvej 33	Peder Steffen Pedersen
Automekaniker	Viborgvej 15	Viggo Christensen

Automekaniker	Viborgvej 26	Christensen
Bageri	Skårupvej 18	Jänichen
Brødudsalg	Viborgvej 25	Valdemar Christensen
Brevsamlingssted (Posthus)	Viborgvej 9	Martha Koldby
Brandfoged		Anton Andersen, 1 stedfortræder og 4 brandmænd
Boghandel	Viborgvej 3	Kathrine Bundgaard
Cykelhandler	Skårupvej 2	Hans Hansen
Cementstøberi	Sandstræde 36	Helvig Dalsgaard
Dyrlæge	Viborgvej 22	Mikkelsen
Fransk vask og strygning	Viborgvej 25	Jensine Christensen
Fransk vask og strygning	Solhøjvej 5	Edith Kristensen
Frisør	Viborgvej 23	Johanne Nørgaard
Frisør	Viborgvej 4	Orla Pødenphandt
Frisør	Viborgvej 10	Riisgaard Pedersen
Folkeregister	Viborgvej 17	Sofie Hoppe
Gartneriudsalg	Skårupvej 22	Fru Andersen
Ishus	Viborgvej 2	Gerda Christensen
Installatør		Jens Mortensen
Karetmager	Viborgvej 2	Larsen
Kogekone	Kirkebakken 3	Ane Mogensen
Købmand	Viborgvej 17	Gundersen
Købmand	Viborgvej 8	W. Nielsen
Læge	Viborgvej 18	Knud Repholtz
Malermester	Viborgvej 5	J. Nielsen
Malermester	Søren Poulsens Vej	Hølmkjær
Mejeri	Viborgvej 14	Bestyrer Chr. Christensen
Mejeriudsalg	Viborgvej 14 / Skårupvej 5	Christiane Jensen
Manufakturhandler	Viborgvej 6	Johanne Agerskov
Manufakturhandler	Skårupvej 6	Chr. Schreiber
Manufakturhandler	Skårupvej 7	Fru Jørgensen
Murer	Solhøjvej 6 / Søudsigten 1	Kr. Hansen
Murer	Skårupvej	Anders Balle
Murer	Viborgvej 35	Borresen
Møbelfabrik	Brovej 6	Peder Chr. Pedersen
Møbelfabrik	Viborgvej 1	Sofus Bundgaard
Opmaskning (rep.af nylonstrømper)	Viborgvej 25	Gerda Christensen
Radioreparatør	Viborgvej 17	Risgaard Pedersen
Sadelmager	Brovej 3	Frederik Skammelsen
Savskærer	Viborgvej 27	Niels Thoft

Slagtermester	Skårupvej 3	Viggo Nielsen
Slagtermester	Viborgvej 23	Christian Nørgaard
Skomagermester	Sandstræde 8	Vilhelm Jensen
Skomagermester	Viborgvej 12	Peder Jensen
Skræddermester og herreekvipering	Viborgvej 19	Chr. Christensen
Smedemester	Brovej 11	Viggo Nielsen
Sygeforsikring (Sygekasse) – udlevering af sygesedler	Kastanievej 5	Jens Ettrup
Systue		Mary Kristiansen
Systue		Agnes Nielsen
Telefoncentral	Viborgvej 27	Niels Thoft
Træskohandel og reparation	Viborgvej 16	Stine Nielsen (Træskostine)
Uldhandler	Kirkebakken 5	Marius Pedersen
Urmager	Viborgvej 17	Riisgaard Pedersen
Vognmand	Viborgvej 33	Peder Steffen Pedersen
Vognmand	Brovej 5	Christen Hedemand
Vognmand	Viborgvej 34	Ferdinand Honoré
Øldepot	Viborgvej 19	Pouline Christensen

Det "gamle" Klejtrup – dog her fra 1959. Foto: Danmark set fra luften, Det kongelige Bibliotek

Oldsager

Af Ragna Kolind

Dette gamle stykke papir har vi i afskrift på arkivet i Klejtrup. Det med at finde oldsager er ikke noget, der kun hører nutiden til. Her er en opgørelse fra 1808, som daværende sognefoged i Klejtrup Niels Jensen afleverede. Det lyder som sådan:

Hr. Velædle og velbyrdige Cancelliråd Rommedahl, Kongelig Majestæts Bye- og Herredsfoged, Hobro.

Viborg Stift – Rinds Herred – Klejtrup Sogn
Ifølge allerhøjeste befaling, om at gjøre underretning om oldsager, meddeles herved, for så vidt Klejtrup sogn angår:

1. *Efter traditionen skal, her i Klejtrup have været et slot, og ved at grave i jorden på det sted hvor det formenes slottet har stået finder man levning af gammel mur.*
2. *På dette slot skal, ligeledes efter traditionen, have resideret en dronning, som siges at have forlangt sit liv nedsat i Viborg Domkirke, alligevel er ej kommet der, men jordet noget vest til Klejtrup, ved Vejen mellem dette og Viborg. Gravstedet kendes ikke.*
3. *En grøn høj, beliggende her i byen kaldet Højvold, er og af betydelig højde.*
4. *Tæt syd-vest til byen er, på en lyng eller hedeplads en hob store sten, blandt denne stenhob som kaldes Stenstuen er især to overmåde store sten, enhver af disse hviler med deres kant på jorden, med den anden kant oprejst og hviler på to mindre dog temmelig store sten, måske en Kæmpe-Grav, eller har været hedenske altre, eller noget sådant vides ikke. – På Skårup heder er en lignende stenhob – Lundstenen kaldet.*
5. *På Kirkeklokken her i Klejtrup er inskriptionen med latinske bogstaver, og intet deraf på dansk uden disse efterfølgende få ord: Kommer, thi nu ere alle ting beredet.*
6. *På Altertavlen ere forskellige, deles malede, deles udhugne billeder, men kan ikke bestemmes med vished hvad de har at betyde, eller hvad de skal forestille.*
7. *På fonten står udhugget to hoveder, forestillende menneskehoveder.*

8. *På døbebækkenet, eller inde på bunden af samme er et udpresset billede forestillende en ridende person.*

At jeg efter bedste skønnende har så nøje som muligt fulgt de mig givne allerhøjeste ordre angående underretning om oldsager, tilstår

Klejtrup 1. august år 1808 — *Niels Jensen*
Sognefoged

Skrivelsen er sikkert skrevet af sognepræsten Erik Lorentsen Holst, som var i pastoratet fra 9. december 1773 til sin afsked 1818. Ved afskeden var han 73 år. Han døde 82 år gammel

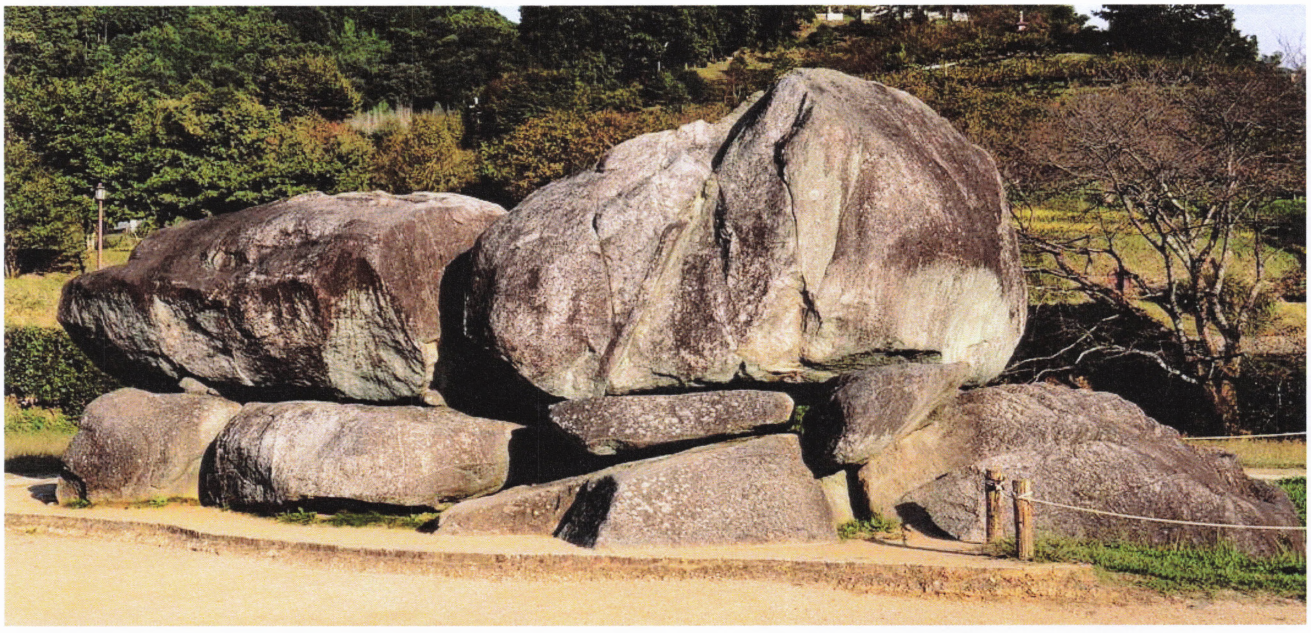

Det kunne have været en stenstue som denne, der lå sydvest for byen – måske i nærheden af én af de gamle bronzealderbebyggelser, der har været her i området.

Cirkus Freja

Af Ole Simonsen

I gamle dage var alle cirkus hestetrukne. Ofte havde hestene dobbeltroller: Både som trækdyr og som cirkusheste i manegen.
Men det er mange år siden, at hestekræfter var noget med dyr og ikke noget i en bil eller lastvogn.

Fra 1984 til 1986 var der dog et hestetrukket cirkus på turné i Danmark. Det var det lille cirkus Freja, som markedsførte sig som Danmarks eneste hestetrukne cirkus. De drivende kræfter var Tonny Trifolikom og Folmer Kristensen og dennes daværende kæreste Marie Netterstrøm ("Smukke Marie og Flotte Folmer"). Tonny rejste med sin egen hestetrukne gøglervogn. Yderligere var Janne Kofoed og hendes nu afdøde mand Hugo med i foretagendet.

Cirkus Freja blev grundlagt af Tonny Trifolikom og Folmer Kristensen. Den første sæson Cirkus Freja rejste (1984), kørte de ud fra Klejtrup ved Hobro og turnerede i det midtjyske og på Djursland.

Den anden sæson (1985) kørte de igen ud fra Klejtrup, men læssede hele menageriet i vogne og heste – på 2 togvogne i Hobro og blev af DSB kørt til Svendborg, hvor de ankom tre dage senere. Denne sæson kørte de på Fyn, Ærø og andre sydfynske småøer.

Den sidste sæson (1986) kørte de ud fra Hemmed på Djursland og kørte til Thy og Mors. Bl.a. gav de forestilling på Cirkus Miehes' gamle gård i Ydby.

Folmer Kristensen fortæller, at heste, telt og vogne blev købt for hans penge.
Folmer fortsætter:

Jeg henvendte mig til daværende kulturminister H. P. Clausen og forklarede Cirkus Frejas specielle situation: Da vi var hestetrukne, kunne vi ikke planlægge en sæson fra dag til dag. Vores rute afhang af vind og vejr og bakker og slidte hestesko. Og da cirkus skulle have tilladelse fra det lokale politi til at give forestillinger, var det umuligt for os at ansøge hver gang.

Derfor gav kulturministeren mig en bevilling til at give cirkusforestilling uden at skulle indhente polititilladelse på forhånd. Dog skulle politiet orienteres, men de kunne ikke sige nej.

Så helt korrekt: Jeg havde bevillingen til at give forestillinger med Cirkus Freja. Så på papiret var det mig, der tegnede cirkus.

Men vi var et kollektiv bestående af 5 individuelle artister, Tonny og jeg lavede som makkerpar ganske unikke klovnenumre, men havde også vores egne entréer: Tonny som trykkekunstner, dyredressør, akrobat mm., og jeg som kaskadør og luftartist, tankelæser mm. Så vi klarede os også uden hinanden. Det var også mig, der tegnede vores plakater og programmer.

Vi arbejdede efter devisen "Ingenting for fuld udblæsning". Det var anti-numre, uden at være det. For respekten og kærligheden til cirkus gennemsyrede alt. Vi gjorde os ikke morsomme på bekostning af noget eller nogen. Vi udstillede tværtimod vore egen uformåen og manglende talent, men på en vedkommende og inddragende måde. Publikum var med til at skabe forestillingerne, da de kom med tilråb og fik svar på tiltale, og deltog aktivt i manegen.

Vi arbejdede bevidst med et nærvær og kontakt over pisten og på at kunne improvisere med øjeblikkelig varsel, var et kendetegn for alle de medvirkende. Vi anede jo heller ikke, i hvilken retning forestillingen bevægede sig. Varme-humor-nærvær-publikumskontakt. Det var ikke det, vi gjorde, det var måden vi gjorde det på.

Frank Thierry optrådte en måned i Cirkus Freja i deres sidste sæson 1986. Frank fortæller:

Tommy drev Cirkus Freja sammen med Folmer Kristensen og dennes kone Smukke Marie. Sidste par var Janne Kofoed og hendes mand Hugo.

Janne er og bliver stadig for mig den dygtigste komiker, vi har herhjemme. De fem drev Cirkus Freja sammen.

Det er det bedste cirkus, jeg endnu har set. Der var ikke to forestillinger, der var ens. Nemo blegner ved siden af, men stilen var den samme som Nemo. De var meget forud for deres tid, men det har vi nu egentlig altid været her i Jylland. Især indenfor komik. Tonny lavede blandt andet et dressurnummer med en and, en gås, en hund og en ged.

Det er det sjoveste og dummeste, jeg nogensinde har set. Folmer lavede et meget fint, poetisk og legendarisk nummer med at dressere en loppe. Cirkus var

hestetrukket, og tit tog det 3 dage at komme frem og derefter 2 dage at stille et 14 meter telt op. Og så spillede man typisk kun en forestilling. Man skulle jo også have fri. Det var i hvert fald ikke for pengene, de gjorde det. Jeg var selv med i en måned den sidste sæson. Det var en vildt hyggelig tid, og det gik ikke stærkt. Værdierne var anderledes dengang.

Folmer Kristensen er en af mine gode venner. Han bor og arbejder i dag i København som skuespiller på diverse teatre. Han er en meget dygtig komiker.

Tonny og Folmer var et unikt makkerpar. Tonny med sine knap 2 meter og Folmer med hans 157 cm.

Folmer Kristensen er ikke helt enig i Franks beskrivelse af den langsommelige turné. Han fortæller:

Rutinen i Cirkus Freja var, at når vi spillede om aftenen, pakkede vi telt og vogne næste formiddag. Derefter kørte enten Tonny eller jeg afsted på en knallert med alle plakater i en lille vogn og ledte efter den næste by. Samtidig bevægede hestevogns-karavanen sig afsted med en gennemsnitsfart på max 4 km i timen. Når "plakatmanden" kom igennem en lille landsby, ledte han efter en mark (altid privat) i byen, som egnede sig til heste og telt. Når den var fundet, skulle den private ejermand findes og spørges om lov og betales med fribilletter. Dernæst skulle man kontakte naboen og lave en aftale om strøm og vand. Først nu kunne man gå i gang med at udfylde plakater og hænge dem op i lygtepælene i byen. Når det var gjort, kørte man tilbage og mødte cirkuskaravanen og viste vejen.

Så alle ankom sidst på eftermiddagen, hvorefter der blev slået lejr på den nye plads. På det tidspunkt var hele landsbyen klar over, at vi ville ankomme. Rygtet løb altid hurtigere, end vi kunne bevæge os. Næste morgen begyndte vi at stille telt op og gøre klar til aftenens forestilling. Og herefter gentog det hele sig. Næsten aldrig gav vi to forestillinger i samme by.

Og nej, det var ikke for pengenes skyld, vi gjorde det. Men vi brødfødte til gengæld 8 voksne, 4 børn + 5 heste, 4 geder, 1 æsel, 1 and og 5 duer + vi klarede alle udgifter til drift af cirkus.

Frank Thierry har fat i noget væsentligt, når han sammenligner os/vores stil med Nemo. Vi optrådte blot således flere år før Nemo. Ikke at vi opfandt stilen, men vi stod alle på skuldrene af de tidligere markedsgøglere, gårdsangere og taskenspillere. F.eks. blev Cirkus Freja i 1985 tildelt en æresmedalje af Rottekongen Cibrino for vores måde at give forestilling på.

Jørgen Lorenzen husker Cirkus Freja som noget helt enestående og fortæller:

Den, jeg husker bedst, er Hugo. Han kunne måske lidt mindre end de andre, men han kunne synge! Og han satte sig på pistekasserne og sang en Evert Taube-sang. Min elskling, du er som en rose. Det var helt i skoven, men utroligt morsomt. Og sangen blev ikke gjort til grin. Sådan husker jeg det.

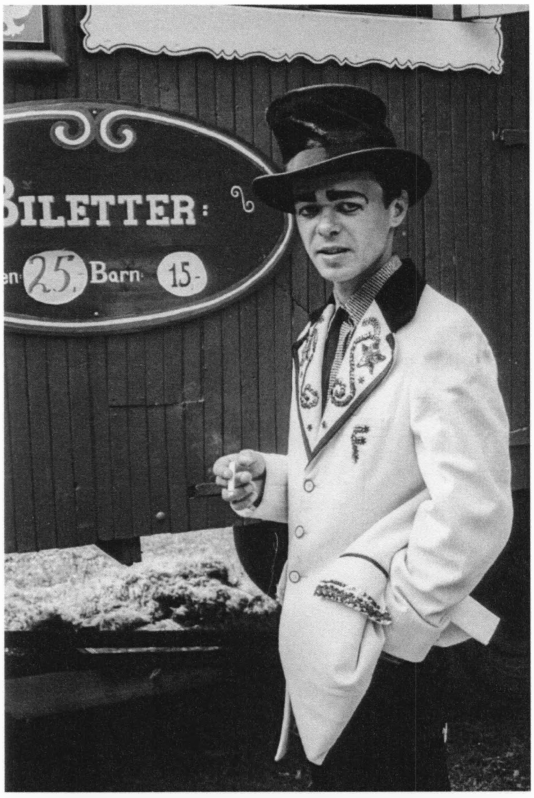

Flotte Folmer

Jeg husker, at når forestillingen startede, kom hele kompagniet gående ind på cirkuspladsen – det samme, som når man ser Shakespeare i Londa på The Shakespeare Globe på South Bank.

Folmer var en dygtig skuespiller. Jeg har set ham i forskellige roller på Svalegangen. Jeg mener, at Marie og Janne stadig optræder sammen.

Det sidste bekræftede Folmer Kristensen: De optræder som "Kofoed og Netterstrøm".

Der var periodevis også andre artister med i forestillingerne end de 3 familier, som var de drivende kræfter. Folmer Kristensen fortæller:

I løbet af en sæson kom mange af vores artist-bekendte på besøg og rejste måske med et par dage eller mere. De fik for det meste lov til at optræde i forestillingen også. Af dem vil jeg nævne bl.a. David Skunk, Uffe & Maibritt (De glade Artister) og tryllekunstneren Gonzo.

Så de var ikke en del af Cirkus Freja, men gæster. Andre var unge mennesker, der efter aftale rejste med i længere tid – kunne være en måned – både for at prøve at optræde og også for luftforandringens skyld. Her skal nævnes Søren Brynjolf (bugtaler), Frank Thierry (Trapez), Jimmy Bomstærk (vildmand) og Misja. De var inviterede gæster, kan man sige. Derudover var der artister, som vi selv kontaktede og bad om at rejse med og optræde. Det var Torben Torpedo og Gitte Gry Ballesheim, Gitte Galopløs. De var en del af Cirkus Freja hele sæsonen 86, hvor vi desuden også havde to børnepassere/altmuligkvinder med, nemlig Anne Mette og Spire-Mette.

Desuden var Westus Verdensfjern (*red: Michael West*)og hans nu afdøde kone, Gitte Sandskorn + Rene Slappenskid med (kun i første sæson). Halvvejs i sæsonen mødte vi Jytsi-Pytsi og hendes to børn Eik og Therese i en by, hvor vi gav forestilling. Et par dage efter rejste Jytte og hendes børn med os og blev en del af Cirkus Freja, indtil vi stoppede.

Tonny Trifolikom

Tiden efter Cirkus Freja

Cirkus Freja stoppede efter tre år. Forklaringer er der sikkert mange af, men der var forskellige lyster og forskelle i de "kunstneriske" udtryk. Og i behovet for at følge disse. Det var ikke lysten til at optræde, der manglede, så Cirkus Freja deltes i to retninger. Cirkus Mongo og Fru Doras Omkringfarende Cirkus Varieté.

Cirkus Mongo blev etableret af Tonny Trifolikom, og han optræder stadig med det. Man møder ham også sammen med Frank Thierry med Cirkus Hjemve, som f.eks. i juli 2020 trods coronaen havde et antal forestillinger på havnen i Esbjerg.

Folmer Kristensen dannede sammen med Marie, Janne og Hugo "Fru Doras Omkringfarende Cirkus Varieté. Artisterne blev præsenteret som 4 artister fra 12 nationer.

I 2018 og 2019 optrådte Tonny Trifolikom, Gitte Gry og Flotte Folmer (Kristensen) igen sammen. Denne gang i en helt ny konstellation. Fish-a-deli-Circus, en absurd poetisk madforestilling, hvor gastronomi, musik og performance taler til alle kroppens sanser. Som tilskuer bliver man omsluttet af et æstetisk univers, der holdes sammen af de medvirkendes kompetente spil, en autentisk scenografi og smagsoplevelser på højeste niveau. Undervejs bliver man beriget med stærke fortællinger om måltidet, bæredygtig madlavning, venskaber, kærlighed og om at ville sociale fællesskaber på tværs af generationer og kunstarter.

Folmer Kristensen er i dag freelance skuespiller. I 2007 lavede han sammen med Hans Rønne forestillingen "August", som indbragte 'Teatret' en Reumert som Årets Store, lille Forestilling 2007".

Folmer Kristensen har i øvrigt turneret i Japan, USA, Kroatien, Canada, Rusland, Tyskland, Sverige, Finland, Norge m.m. og også arbejdet på Det Kongelige Teater. Han er ikke sammen med Marie længere og har nu sit eget teater 'Teater GRY sammen med sin kone Gitte Gry Bech Ballesheim. Som i øvrigt også rejste med optrådte i Cirkus Freja i 1986, hvorefter hun bosatte sig i Paris og blev uddannet på "L'ecole Jacques LeCoq".

En af dem, der med glæde mindes Cirkus Freja, er Karsten Mathiasen fra Cirkus Bella Donna. Blandt andet inspireret af dem lejede han i sommeren 2020 en prærievogn med to fjordheste og havde en 10-dages turné med forestillinger på nogle fynske campingpladser og skoler.

Måske bliver Cirkus Freja og sommerens Cirkus Bella Donna ikke Danmarks sidste hestetrukne cirkus. Henrik Svanholm Møller og Kim Benneweis har i hvert fald en drøm om at komme ud med et godt gammeldags hestetrukket cirkus med gamle træbeboelsesvogne, som de er ved at bygge. Og med masser af dyr.

Petanque-klubben i Klejtrup fylder 20 år

Af Ragna Kolind

Det skete flere ting i Klejtrup for 20 år siden. Der kom der nemlig også gang i det – for mange danskere – nye spil 'Petanque'.
Klejtrup havde lige fået en legepark, og det satte gang i ideen hos nogle personer i byen om at få lavet en petanquebane i selv samme legepark.
En lille gruppe af personer tog en snak med idrætsforeningen, og i 2004 stod der 1 bane klar. Og pensionisterne i byen var i den grad også klar. Første spilledag mødte 15-20 personer op i legeparken med forventning om, at nu skulle der spilles petanque. Men da et spil er til fire spillere – ja, så var det tydeligt, at der nok skulle være lidt flere baner.

Hurtigt blev det udvidet til fire baner, men populariteten steg. Der kom ønske om at deltage i Tjelecuppen – en turnering i Viborgs nord-østlige opland, men så skulle der udvides til seks baner. Det blev det – og deltagelsen i turneringen kunne starte.

Der er kastet mange kugler i årenes løb, og populariteten er bestemt ikke dalet igennem årene. Ved sidste renovering af legeparken kom der yderligere 2 baner til, således at der nu er 8 baner, hvor der møder mellem 30 og 40 spillere op to gange om ugen til træning.

Der er også igennem de sidste åringer hentet pokaler hjem, og masser af placeringspræmier i form af rødvin, som meget passende er blev et brugt til klubbens sommerfest. For hygge og socialt samvær er en stor del af det at gå til petanque. Der er "tredje halvleg" ved formiddagstræningerne – ganske vist i pausen, og den årlige sommerfest byder på dejlig mad, sjove konkurrencer og masser af hygge og snak.

I jubilæumsåret 2024 kan klubben for første gang vise et medlemstal på 50 medlemmer. Gennemsnitsalderen bliver ikke lavere, og der mistes årligt nogle gode og dygtige spillere.
Så skulle du få lyst til at spille lidt petanque (som alle kan lære), så er du helt sikkert velkommen til træningen mandag og torsdag formiddag i legeparken.

Jens Møller viser her nogle af de pokaler, der har været i klubben besiddelse flere gange

Petanque er også socialt samvær og hygge

Det stod der i avisen…

Der var engang ulve i Danmark (det er der så igen)…

For 110 år siden

Vib. Stifts Folkeblad d. 10. januar 1914

Den sidste ulv

Hvornår blev den sidste jydske ulv dræbt? Helt med sikkerhed kan ingen vel sige det. Forleden oplyste P.M. i sin artikel om ulvenes saga, at den sidste ulv, der med sikkerhed vides at være fældet i Jylland blev skudt i 1813 i nærheden af Estvadgaard ved Skive. Imidlertid har en mand herfra egnen i dag henvendt sig til os og meddelt, at han med sikkerhed ved, at der endnu senere – i året 1814 – er dræbt en ulv i Lindum skov. Vor meddeler har sin viden fra et øjenvidne til begivenheden, nemlig Jens Hvam i Formyre, der døde for ca. 30 år siden.

Jens Hvam var selv meget optaget af oplevelsen og fortalte om den således:

Det var i de tider, da man drev svinene ud i skoven, hvor de så selv skulle sørge for en del af føden. Jens Hvam og hans fader, Chr. Hvam, var da en dag i oktober måned kommen ud i Lindum Skov for at skære gavntræ (*). Pludselig hørte de et mærkeligt spektakel. Skrigen og hvinen af svineflokken, der talte et halvt hundrede stykker. De gik efter lyden, og i den del af skoven, som kaldes "Store Bedested"(**), så de et mærkeligt syn. På en omblæst stamme havde en ulv taget plads. Den var øjensynlig meget forknyt, thi uden om den stod hele den rasende svinefolk – som bekendt er ikke mange dyr så farlige at komme i kast med som rasende svin. Ulven syntes godt nok om svinesteg, men 50 på en gang var den dog for meget, og det var også særdeles tydeligt, at svineflokken havde alt andet end gode hensigter med gråpelsen.

Gamle Chr. Hvam trængte sig nu frem, bevæbnet med en stor kævl, og nedlagde med den under delvis bistand fra svinenes side ulven, og aldrig så snart var denne gjort forsvarsløs, før svineflokken kastede

sig over den og flåede og flængede den i stumper og stykker. Måske er det da således, at Jyllands sidste ulv har lidt den forsmædelige død at blive ædt af svin.

(*): Red: Gavntræ er træ af så god kvalitet, at det kan bruges i håndværk og som byggemateriale.
(*): ***Red: Store bedested er området ved jagthytten – den gule bygning ved vejen mellem Hvornum og Bigum***

For 100 år siden:

Ulve i Lindum Skov. Mandag 24/3.

Der går for tiden det rygte, at der er ulve i Lindum skov. Det berettes af mange skovarbejdere, at ulvene er set både her og helt nede ved Lindum by. En troværdig karl beretter således, at to ulve strøg tæt forbi ham en aften for få dage siden, da han var lidt sent ude, og hans husbonds store sct. bernhardshund krøb hylende af skræk bag ham. Ligeledes beretter flere, at hundene i nærheden af skoven hyler af rædsel, når de opdager ulvene i skoven. Hvis rygterne har noget på sig, så må ulvene på isflager være sejlet her til landet, og det kan jo ikke helt afvises, selvom de fleste endnu stiller sig skeptiske over for rygterne.

Skarpretteren fortæller om
Rasmus Mørkes henrettelse i Klejtrup i 1881

Torsdag 21/6- 1923
Som meddelt fortæller vor seneste skarpretter, J. C. TH. SEJSTRUP i "Verden og Vi" nogle af sine erindringer. I bladet for i går finder vi følgende fortalt: Det drejer sig om henrettelsen af Rasmus Mørke, dobbeltmorderen, der blev henrettet ude ved Klejtrup. Vi lader den forhenværende skarpretter selv fortælle:

Efter min udnævnelse til skarpretter havde jeg i godt og vel 3 år fået lov til i fred og ro at dyrke de borgerlige sysler, som jeg havde kastet mig over. Det var den 5. januar 1881, at jeg første gang kom til at træde i funktion ved Rasmus Mørkes henrettelse. Rasmus Pedersen, som han egentlig hed, var en

den gang meget berygtet rovmorder. Han havde en nat i forsommeren 1880 (1879) med en tøjrekølle myrdet en detaillist og hans tjenestekarl i et lille hus i landsbyen Klejtrup i Jylland. Rasmus Mørke, der kendte lidt til detaillisten, havde bestemt sig til at skaffe sig de penge, han regnede med, han lå med. Rasmus Mørke mødte en aften meget sent og bankede på hos detaillisten. Han fik lov til at sove i dennes hus, men uden at hverken hans godtroende vært eller dennes karl anede derom, fik han smuglet en tøjrekølle ind i huset, og med den dræbte han om natten detaillisten og karlen, mens de lå i deres tryggeste søvn.

Bagefter brød han et skab op og stjal 300 kr. og en del klæder. Rasmus Mørke var for denne forbrydelse af Højesteret dømt til døden. Af de 10 assessorer, som havde afsagt denne dom, havde kun en eneste stemt for benådning. Dagen før henrettelsen var berammet, og herredsfoged Christensen havde skrevet til mig om at komme til Hobro nogle dage i forvejen, han havde meddelt mig: Vi har ingenting gjort, vil de træffe de nødvendige foranstaltninger.- Godt, erklærede jeg, det skal ske. Der vil blive stillet en vogn til Deres rådighed, tilføjede herredsfogeden. Som sagt, herredskontoret havde forud korresponderet med mig om sagen. Derfor var alle foranstaltninger blevet truffet. Jeg havde forlangt militær, og da henrettelsen skulle foregå, stod der opstillet et kompagni fra 8. bataljon.

Rasmus Mørke

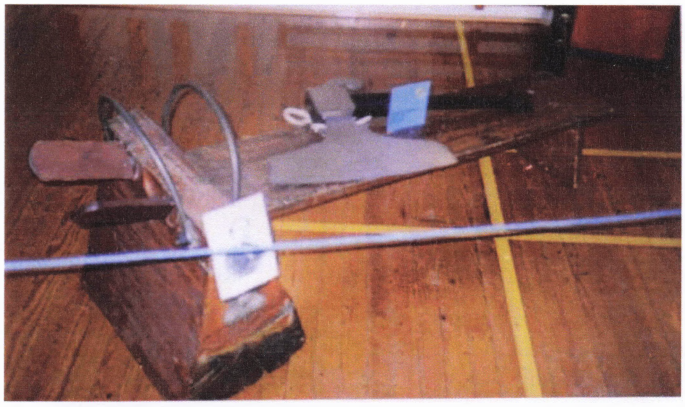

Henrettelsesblokken og øksen var for mange år siden udstillet i gymnastiksalen på Brattingsborgskolen. Det har hjemsted på Fængselsmuseet i Horsens

Alt var i det hele taget klappet og klar. Jeg havde hørt, at henrettelsen skulle foregå i en dal og havde derfor forlangt opstillet et skafot. Da jeg tog ud for at tage stedet i øjesyn, mødte jeg en vogn med det tømmer, hvoraf skafottet skulle opføres. Herredsfoged Christensen var meget benovet. Det var den første dødsdom, han havde afsagt. Da han om morgenen kom til retterstedet, traf han mig med min mad og snaps. Har De appetit, spurgte han forbavset. Ja, det ved Gud, jeg har.- Jeg føler mig så dårlig, og det var også rigtigt, han kunne ikke en gang spænde sin dolk på, så stærkt rystede han. Blandt soldaterne var i øvrigt en af mine gamle tjenestekammerater. Hvor kan du gøre det, spurgte han med rædsel lysende ud af øjnene. Hvorfor dog ikke ? Jeg tør ikke se på det, jeg lukker øjnene. Nå, mente jeg. Da eksekutionen var fuldført, vendte jeg mig om og så min gamle soldaterkammerat ind i øjnene. Hvad er det med dig, Storm, du ser jo endnu. Ja, det er jo ikke så slemt. Nej vist er det ej. Det er jo kun min pligt, jeg udfører her.

Om selve henrettelsen er der kun det at sige, at den gik, som det skulle. Rasmus Mørke havde ellers været en værre krabat lige til det sidste, selv i fængslet. Send mig den og den præst, havde han forlangt, han kan fortælle mig, hvor der skal være bryllup og barnedåb. Jeg tror forøvrigt også, at man havde efterkommet den dødsdømtes ønske og givet ham præsten med brylluppperne og barnedåben. Men humøret var dog til sidst gået af Rasmus. Da han ankom til retterstedet, var han næsten halvdød af skræk.

For 95 år siden

Cyklistens ulykkelige død

En 15-aarig tjenestekarl dræbt ved et sammenstød mellem to cykler

Da læge Repholtz, Klejtrup, i aftes spillede i et kammermusik-ensemble hos ingeniør Andreasen, Overlund, blev der kaldt på ham fra Hersom. Der var sket en ulykke ved forsamlingshuset. Hurtigt nåede doktoren derud i sin bil, men han måtte desværre konstatere, at livet var udslukt for den ene af de tilskadekomne.

To tjenestekarle, den 14-årige Frede Nielsen, søn af husmand Kr. Nielsen (Snæbum) i Hersom, og en søn af P. Chr. Olsen, Bjerregrav, havde kørt på én cykel henad vejen. Imod dem kom en anden cyklist, tjenestekarl Tolstrup fra Hvolris. Skønt aftenen var månelys, tørnede cyklisterne sammen med en sådan kraft, at de to unge mennesker, der sad på en cykel, slyngedes ud over styret og ned på landevejen. Frede Nielsen pådrog sig et alvorligt kraniebrud og mistede straks bevidstheden. Hans kammerat slap med nogle hudafskrabninger i ansigtet, og den tredje cyklist kom intet til.

Ulykken var som sagt sket i nærheden af forsamlingshuset, hvor en del unge mennesker var samlet. Nogle af dem bar den livløse Frede Nielsen ind i et hus ved vejen. Her udåndede han.
Hans fader var hos ham. Forrige vinter var Frede blandt de unge mennesker, der faldt gennem isen på en tørvegrav i Hersom. Han reddedes, men to af hans kommarater satte livet til. Nu måtte faderen dog se sin dreng som offer for en brat, ulykkelig død.
Tjenestekarl Frede Nielsen var et raskt og kækt, måske lidt dumdristigt ungt menneske. Det var i aftes ham, der kørte cyklen – i stærk fart på vejens venstre side. Ung, kåd og glad trodsede han færdselsreglerne – som regel slipper ungdom jo godt fra sådanne småeventyr, men en enkelt gang kommer undtagelsen, og den skulle altså ramme Frede Nielsen. Hans skæbne beklages meget på egnen. –

Politimester Ege, Hobro og kredslæge Schad, Viborg fortog i eftermiddags det legale ligsyn.

Initiativerne har nærmest stået i kø i Klejtrup-området igennem tiderne. Meget er blevet ført ud i livet – ligesom meget ikke er blevet til mere end forkølede forsøg eller ingenting.
F.eks. var det ikke kun olieboringen i Fristrup, der ikke blev til noget. Det gjorde planer om hvilehjem i 1930'erne i dette hus her heller ikke – huset som lå på nuværende Skårupvej 28.

Det er det hvide hus i forgrunden, der var planer om at gøre til et hvilehjem.

Og det her blev heller ikke til noget:

For 50 år siden:
Vib. Stifts Folkeblad 10. juli 1974

Måske får Klejtrup et astma-feriehjem

Udviklingsrådet for Møldrup kommune indleder om kort tid undersøgelser for at fastslå, om betingelserne er til stede

Der skal måske laves et astma-feriehjem i Klejtrupområdet. Det menes, at der her er de specielle geologisk og klimatiske forhold, som kan give astma- og bronchitispatienter lindring.
Udviklingsrådet for Møldrup Kommune har fået planen.
Der skal mange ting til for at kunne give den rette lindring. Jordbundsforholdene og jordbundens struktur skal være af en speciel art, og jordbunden skal indeholde en speciel art granit. Mange, at disse ting forekommer nogle steder i en linie fra Mariager over Hobro og herfra mod vest. Man håber altså, at Klejtrup-området er et af dem.

Undersøgelserne er temmelig omfattende og kræver meget specialudstyr. Det venter man blandt andet at kunne få fra atomforsøgsstationen Risø og hos civilingeniør Chr. Bach, Randers.

Undersøgelserne færdige i sommer.

Han har i mere end 20 år beskæftiget sig med astmahjem. Dem findes der en række af herhjemme, blandt andet i Hobro, på Als, i Faxe Ladeplads, på Bornholm og i Frederikshavn. Astma-hjemmet i Kongsberg i Norge er også meget besøgt af danske patienter.
Om kort tid går man i gang med de foreløbige orienterende undersøgelser. Hvis det skønnes fornuftigt, vil man herefter gå videre med specialundersøgelser med elektronisk udstyr.
Man regner med, at undersøgelserne vil være tilendebragt i løbet af sommeren. Giver de et positivt resultat, vil udviklingsrådet begynde forarbejdet til et astma-hjem, så det kan etableres hurtigst muligt

For 10 år siden:

Klejtrup Boldklubs U18-piger vandt sølv, da de deltog ved JM i indendørsfodbold. Holdet består af fra venstre: Rikke Kolding, Julie Jørgensen, Tessa Vadsholt, Sofie Myrthue Lange, Julie Myrthue Lange og Silje Lanng.

Piger fra Klejtrup vandt JM-sølv

Minder om 7 år i Klejtrup Skole

Alfred Vestergaard Nielsen – født og opvokset i Hærup – har skrevet denne artikel, og den blev bragt i 'Ugebladet' i 1979 under mærket 'Årgang 1926':

Familien Vestergaard Nielsen, Tindbæklund – nuværende Hærupvej 2. Bagest fra venstre: Niels, Karen, Anna, Christen Vestergaard Nielsen, Signe og Alfred. Forrest fra venstre er det Frede, Tove, Rasmine Marie Vestergaard Nielsen og Svend og Nora

Joh, den står der endnu, den gamle skolebygning, som indtil for nogle år siden, var Klejtrups firklassede skole.

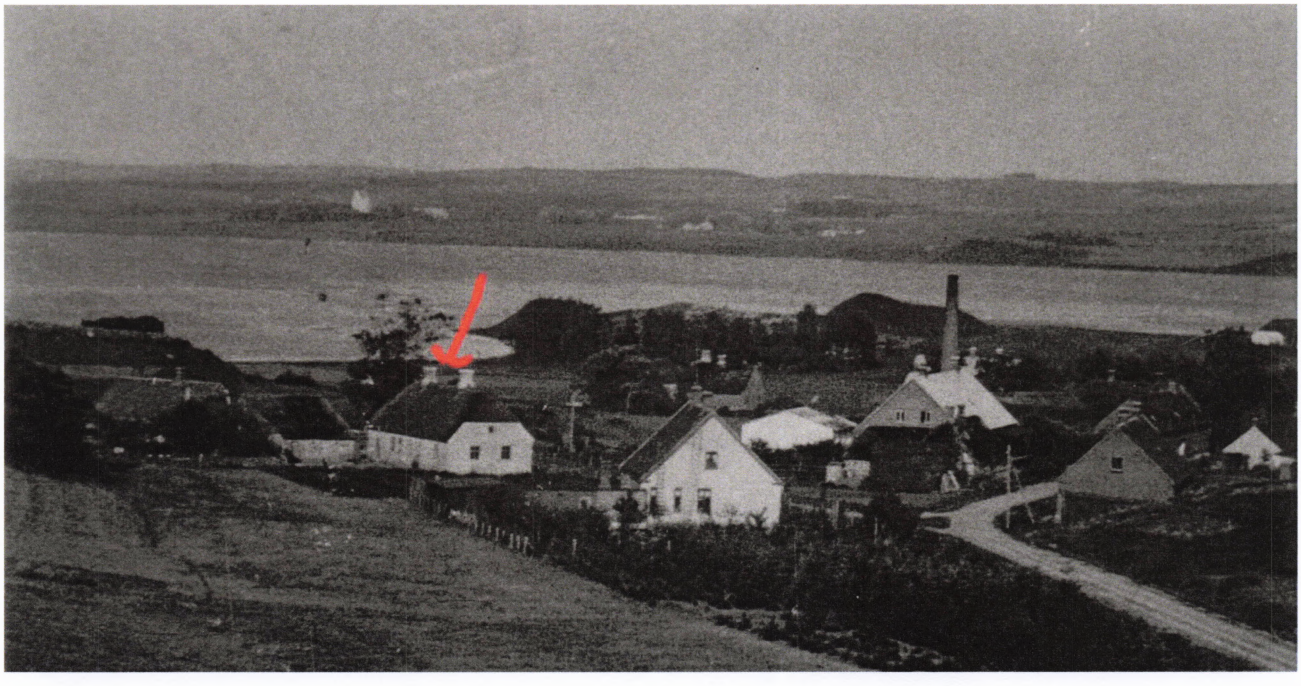

Nu skriver vi forår 1979 – og mine tanker går tilbage til foråret 1919, altså 60 år – den første april begyndte min skolegang i Klejtrup. Jeg husker også, hvad julegaven havde været – en rygsæk, grøn var den; joh, den blev pakket mange gange i løbet af vinteren, for det at skulle begynde skolegangen var for den tids børn en oplevelse.
Den røde læsebog, penalhuset, griffel og måske en blyant var pakket og klar mange gange, længe før april.

Børn dengang? – Ja, i mangt og meget lignede de vel børn nu om dage, men vi var ikke nær så forkælede, eller pylrede, ikke nær så selvstændige. Man kan vel sige, at vi var "mer' under tøflen", der var ikke noget med elevråd, protester og demonstrationer, nej, de voksne bestemt, dermed basta.

Nu er vi måske så havnet i "den anden grøft", som man siger. Jeg tror da, det på mange måder er blevet svært at være lærer i dag. Jeg mener selv, det er de alt for store skoler, samfundet har "opfundet". Der må ikke være forskel på bybørn og landbobørn, og det er da meget rimeligt, men den hyggelige landsbyskole er væk og erstattet af noget nyt. Om det er af det gode, tilkommer det ikke en gammel elev fra Klejtrup skole at tage stilling til.

Men tilbage til april 1919 – min mor var med mig i skolen den første dag, som det var skik dengang. Hvordan turen fra Hærup til Klejtrup foregik, husker jeg ikke, men jeg husker, at lærer Fogh gav mig hånden og sa' goddag og spurgte, hvad jeg hed. Der var fire navne på rad. De kom præcis, som bedstemor havde indprentet mig at gøre.

Dette første møde med skolens førstelærer, som det hed dengang, skete i frokoststuen, men snart lød det: Vi skal ind! Og vi samledes alle i "den gamle skolestue" til morgensang og andagt.

Denne morgen står klart i mine tanker. Jeg husker også vi sang bl.a. Nu rinder solen op af Østerlide. Jeg kendte den ikke. Min bedstemor gjorde heller ikke. Hendes spørgsmål, når vi kom hjem, var næsten daglig det samme. "Hvad sang I til morgensang?

Jeg mindes med glæde de mange smukke morgensalmer, der blev sunget i Klejtrup skole til morgenandagt, som sluttede med, at lærer Fogh, stående ved katederet, læste Fadervor, og så løb fjerde klassen ind i den nye skolestue, som den hed, fordi den faktisk var en tilbygning til skolen.

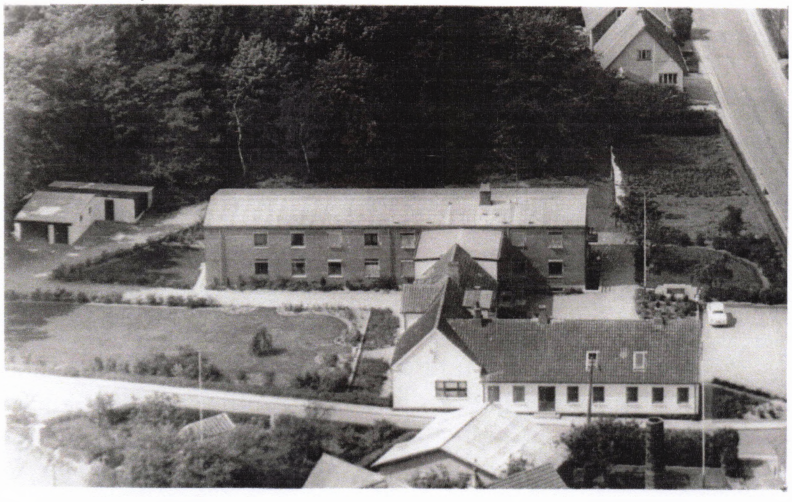

Ja, nu er skolen hvilehjem for syge og gamle mennesker. Men når jeg passerer Klejtrup, kigger jeg over til skolen, hvor jeg fik min første skolelærdom i syv gode skoleår.
Ja, det var en anden tid end nu. Herr og Fru Fogh står for mig som store personligheder, der beherskede alverdens viden om alting, især husker jeg Fru Fogh imponerede os ved at tale engelsk en dag i timen. Joh, det kunne hun – og da vi fortalte det hjemme,

udbrød mor: Ih da, kan hun snakke engelsk!

Klejtrup skole dengang syntes vi var den største og den flotteste skole i omegnen. Hejring, Hvornum, Lindum – det var kun små skoler med én lærer. I Klejtrup var der dog både lærer og lærerinde. Joh, det var en mægtig skole.

Og hvad lærte vi? Ja, vi fik efter den tids skik en god og forsvarlig undervisning i alle danske fag - regning, læsning osv. Plus Katekismus og gennemgang af det gamle testamente, og endnu kan det glæde mig at tage den gamle, grønne bibelhistorie frem og genopleve mødet med Kain og Abel, og alle de andre store navne.

Nu forsvinder kristendomsundervisningen vel ud af skolerne? Heller ingen morgensang. Jeg synes, skolen bliver fattig på den måde, når disse ting ikke mere tæller med i skemaet.

Skolebillede fra Klejtrup Skole anno 1919.
Vi ved ikke, hvem af børnene der er Alfred Vestergaard Nielsen

Jeg tænkte ikke på det dengang, men jeg kan se det nu, at klasserne nok var for store i mangen landsbyskole. Det kunne vel undertiden være svært for alle at følge med. En og anden fik vel ikke helt den lærdom, som kunne kræves, men ingen skulle jo "læse videre", så det gik alligevel. Ja, var der en enkelt en, som læste videre, var det noget af et særsyn. Det blev der lagt mærke til ude på landet. Børn skulle ud at tjene, for der var næsten alle steder mange søskende, og indtægterne var meget små. Ubegribeligt at der kunne skaffes føde og klæder til alle de børn, der voksede op i de små landbohjem i Hærup og Klejtrup.

Vi var selv mange i mit hjem, men dengang var "dagligt brød" virkelig det daglige brød. Det var med at kunne overleve. Nu om dage dækkes dette ord af mange flere ting som radio, TV, bil, sommerhus og fryseboks, udenlandsrejser og meget mere. Men én ting er det rart at se: vore ældre har det bedre, bor bedre, har flere penge, ja, vore gamle har jo aldrig tjent så meget ved hårdt arbejde, som de nu får i pension. Da jeg var barn, var beløbet så vidt jeg husker 1 krone om dagen i aldersrente.

Når jeg tænker på, hvordan et lærerpar blev "bedømt" dengang og sammenligner med "en af måske tredive lærere ved vore store skoler, må man sige: Der er sket stor forandring. Dengang i min skoletid var en lærer på "rangliste" med f.eks. læge, præst og store forretningsfolk i byen. Dengang, når man inviterede en af skolens lærere til privat fest, var man sikker på en tale for festens midtpunkt. Joh, så var dagen ligesom blevet mere festlig.

Jeg kan huske, når der sådan blev talt om skolen, at man ville mene, at fru Fogh var den dygtigste af de to. Jeg ved det ikke, men i hvert fald husker jeg, når lærer Fogh skrev os for i danskbogen. Ih, sikke flotte bogstaver, han skrev. Dem husker jeg endnu, og han kunne spille violin. Også noget særligt dengang.

Lærer Fogh var også fantastisk til at læse op. Jeg husker særlig "Kong Salomons Miner". Det var jo sådan, at hvis der en dag var en pause i lektierne, råbte vi i kor: "Må vi få en historie?" Og det slog som regel til.

Fru Fogh skrev vi gækkebreve til. Mærkeligt nok – hun kunne altid se, hvem de var fra. Nå, hun kendte vel de flestes kragetæer.

Jeg husker også, når skolen fik tørv hjem til vinterbrug. Så blev elever sat på en lang række i gården, og tørvene blev langet fra den ene til den anden, og endte til sidst i tørvehuset, hvor lærer Foghs flotte "Ford" stod. Sikken et køretøj og som det skinnede.

Det blev talt meget om en gymnastiksal til skolen. Den kom nu aldrig. Derimod blev der sat bomme og ribber op i et hjørne af legepladsen, og om sommeren foregik undervisningen der, når det var godt vejr. Vi ønske tit, at det ville regne den dag, vi skulle have gymnastik. Så slap vi jo nemlig fri.

De sidste tre-fire uger før sommerferien gik lærer Fogh med drengene og fru Fogh med pigerne ned til søen for at bade efter skoletid. Lærer Fogh imponerede os drenge ved at kunne svømme. Det var der ikke nogen af os, der kunne. Uha – han svømmede langt ud, men holdt sig altid udenfor ved det dybe vand, hvis noget skulle ske. Joh, der var lyspunkter – rigtig mange i skoletiden.

Det var sjældent, vi fik "skældud", men skete det, var det naturligvis fortjent. Jeg kan slet ikke huske, at der faldt lussinger, alt kunne klares med et blik og et par "passende ord". Vi nærede stor respekt for både fru Fogh og Herr Fogh, men også stor hengivenhed. Joh, børn var nu nok anderledes dengang. Nu siger børnene du og meget andet til deres lærer. Det kunne vi da aldrig finde på.

Der var én gang, jeg husker, at vores førstelærer var vred, rigtig vred bl.a. på mig. Det var vinter – det var koldt, og vi drenge gik jo med de strikkede huer trukket godt ned om ørerne. En morgenstund var vi en tre-fire stykker fra Hærup-siden, som havde bestemt ,at vi gad nu ikke tage huen af for at sige god morgen, hvis vi skulle møde læreren eller fruen. Og i hvert fald heller ikke tage hænderne op af

lommen, som jo hørte til god skik, når man hilste på sin lærer. Og da vi passerede vandpumpen på vej ind i skolegården, stod lærer Fogh ved vinduet og kiggede ud på legen, som foregik i gården. Vi fire beholdt bare huen på og gik strunkt forbi vinduerne uden at hilse. Bevares, sikken en omgang vi fik inde i klassen. Det har jeg ikke glemt endnu.

Året nitten hundrede og seks og tyve var min skolegang forbi. Et afsnit var sluttet; men hele atmosfæren, stemningen, skoledagene sommer og vinter i Klejtrup skole efterlod nu noget i ens sind, som aldrig glemmes. Ikke kun den viden, man fik – det man lærte. Ja, det var store dage, når der var eksamen – hvem rykkede op? Der kunne være én eller anden, som måtte tage et år til, før oprykning kunne finde sted. Men én ting skal siges: Skolegangen var ikke trist, ikke noget man var ked af eller træt af. Der var ingen skoletrætte børn dengang. De syv år i Klejtrup skole vil altid stå som noget særligt, som et værdifuldt afsnit af ens liv.
Op gennem årene har jeg mange gange passeret Klejtrup. Kun én gang har jeg været i skolen siden da. Nå, det er vel min egen skyld. Jeg kunne da altid være sikker på at møde et glad smil og et velkommen hos mit lærerpar.

Det sidste gruppebillede fra den gamle Klejtrup skole – taget i 1959-60

Jeg husker for mange år siden – jeg kom cyklende op gennem byen, netop som lærer Fogh havde fået drengene til at gå i takt rundt på skolepladsen, før de skulle en tur i ribben eller over bukken. Jeg stod af cyklen og betragtede det hele og huskede mine egne gymnastiktimer. Jeg kunne godt se, at børnene var uopmærksomme. Hvad stod den mand vel der og kiggede efter? – Lærer Fogh følte nok også, at jeg forstyrrede undervisningen, så jeg satte cyklen fra mig og gik derover, præsenterede mig og sagde, hvem var jeg. Og straks var lærer Fogh et stort smil. Børnene fik lov at løbe, og jeg selv blev inviteret ind for at hilse på fru Fogh, som just havde håndgerning med pigerne. Også de fik lov at gå, og det hele endte med en god passiar inde i "privaten". Det var virkelig hyggeligt.

Årene er gået. Jeg har selv haft børn i skole, også børnebørn. Jeg har fulgt deres undervisning, søgt at drage en sammenligning med min undervisning. Jeg kan da godt se, at der kræves meget mere af skoleelever, end da vi gik i skole, men den glæde ved at gå i skole, den respekt for skolen, som vi børn havde, den mangler mange børn nu om dage.

De syv år i Klejtrup skole var en god tid. Vel den mest sorgløse tid, jeg har haft. Den tid vil aldrig blive glemt.

Verden rundt på 80 minutter

I 1968 udgav eleverne i ungdomsskolen i Klejtrup en mini-avis: Miniposten 1968. Avisen blev solgt til 1 kr. stk., og pengene skulle gå til et klubhus ved fodboldbanen.

Til denne avis har nogle af eleverne i 80 minutter interviewet Søren Poulsen – skaberen af Verdenskortet i Klejtrup. Og det blev der flg. artikel ud af:

Skaberen af Verdenskortet i Klejtrup Sø, Søren Poulsen, er født i Døstrup ved Hobro og kom som 3-årig til Klejtrup, hvor han var til han som 14-årig fik lyst til at komme til søs. Sømandslivet passede ham dog alligevel ikke rigtigt, så efter tre års forløb vendte han hjem til Klejtrup og kom i tømrerlære, og han blev den første håndværkerlærling, som er udlært i Klejtrup.

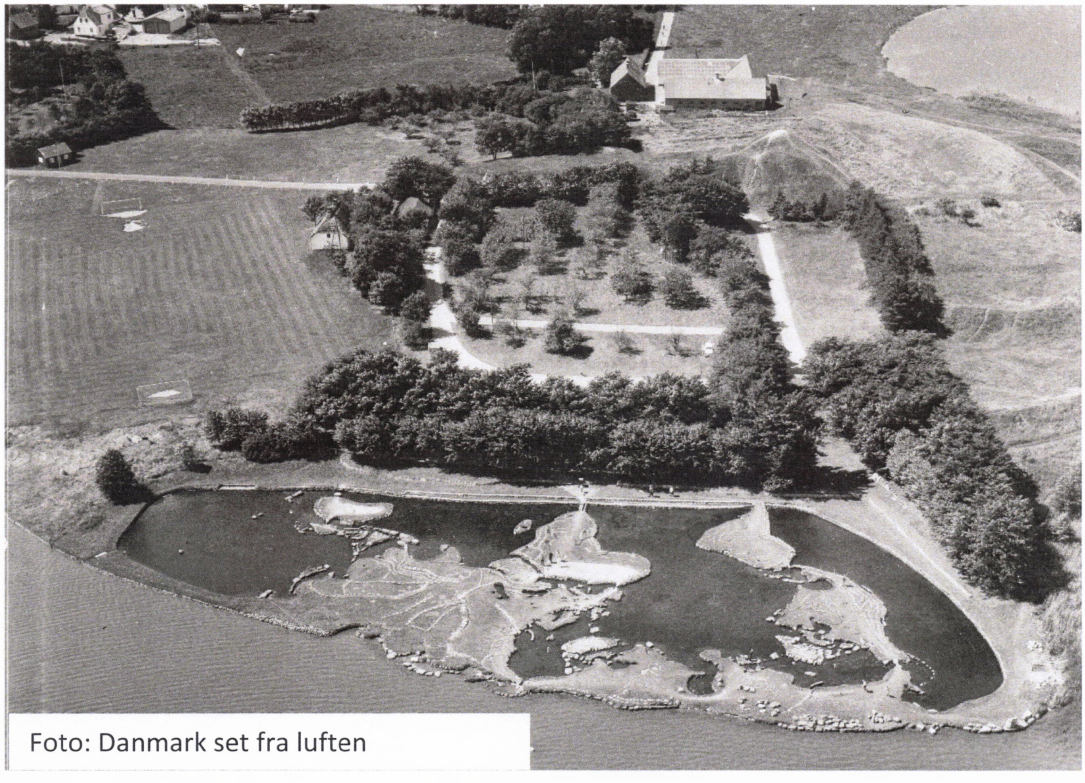

Foto: Danmark set fra luften

Et halvt år efter udvandrede [Fang læserens opmærksomhed med et citat fra dokumentet, eller brug denne plads til at fremhæve nogle nøglepunkter. Du kan trække dette tekstfelt til andre steder på siden.]
Søren Poulsen til USA og arbejdede der som tømrer i 20 år. "Jeg måtte stå på egne ben i det fremmede, men jeg var alligevel heldig og fik arbejde som tømrer.

I de sidste 12 år i byen Peoria i staten Illinois var der godt at arbejde. Jeg har aldrig prøvet at være arbejdsløs. Jeg tjente ret godt efter den tid at regne, men i vore dage er det ikke noget at snakke om. Det var ikke hjemlængsel, der i 1929 fik mig til at rejse hjem. Det havde hele tiden været min mening, at jeg ville hjem til Klejtrup igen, og nu havde jeg sparet så meget sammen, at jeg kunne købe mit gamle barndomshjem ved Klejtrup sø, som min far i mellemtiden havde solgt.

Jeg plantede en del af jorden til med frugttræer, og en del planerede jeg og anlagde som sportsplads, hvor ungdommen i Klejtrup nu boltrer sig. Resten gik med i Verdenskortet.

Jeg ville lave et anlæg ved søen af nogle øer, og som model faldt det mig ind at bruge verdensdelene. På den måde blev begyndelsen gjort. Siden er det blevet udvidet, så det nu dækker et areal på 50 x 100 meter. De to tredjedele er gravet ud af søbredden, og resten er fyldt op i søen. Det har været et stort slid, men når man er sin egen arbejdsgiver, og det er ens hobby, man arbejder med, mærkes sliddet ikke, men tit har arbejdsdagen været lang, hvor mange år det har taget, ved jeg ikke, for jeg er ikke færdig endnu. Jeg sysler stadig med forbedringer og nye ideer, men foreløbig har jeg arbejdet på det i 15 år.

Jeg regnede ikke med, at det skulle blive en turistattraktion, og det var der heller ikke andre i byen, der gjorde. Jeg tor nok, folk trak på skuldrene og anså det for narreværk, men også fra vore nabolande, ja, jeg tror godt, vi kan sige alle verdensdele. Det har hele tiden været min mening , at kommunen skulle overtage det og føre det videre, når jeg ikke kan mere."

Lidt om Fristrup

Af Birthe Ømark

Jeg har i årets hæfte valgt at skrive lidt om Fristrup. Byen er på mange områder det, vi forstår ved en traditionel landsby, og så alligevel ikke idet den aldrig er blevet udstykket. Men ellers er den selvfølgelig – som andre samfund – fulgt med tiden. Der har været opgangstider og nedgangstider, og man må sige, at Fristrup havde sin opgangstid i midten af 1900-tallet, hvor der var både smed, købmand, cykelhandler, forsamlingshus m.m.

Der findes kun meget lidt tilgængeligt materiale om Fristrups tidligste historie, men i 1464 benævnes landsbyen som Friisdrupp. Op igennem tiden har lokalområdet ændret navn flere gange – Friistropp, Frigstrup, Friistrup. Forleddet "Fris" er et gammelt dansk mandsnavn, og "trup" er det samme som "Torp" og betyder "gård" eller "udflytterby".

For bedre at forstå, hvad landsbyen er for en størrelse, vil jeg indlede med lidt om den typiske landsby. Denne var med sit jordtilliggende en lille og meget samlet enhed, hvor gårdene og evt. et par jordløse huse lå så tæt sammen som overhovedet muligt, gerne omkring et gadekær. Hvis der gik en befærdet vej gennem landsbyen, var gårdene gerne anbragt i to rækker, én på hver side af vejen. Jorden imellem gårdene og rundt om gadekæret var fællesjord og blev kaldt gadejord. Til hver enkelt gård hørte der en lille toft og en kålhave, som var den pågældende gårds helt private tilliggende.

Indtil ca. år 1800 var det herremanden, der ejede det hele, og gårdmændene havde både bygninger og jord i fæste. Gårdmændene måtte drive det hele i fællesskab. Uden om – rundt om landsbyen – lå al den opdyrkede jord, og den var delt i 3 lige store stykker, et stykke til rug, et til byg og et til brak. På bytinget (et forum, hvor man mødtes og traf fælles beslutninger) bestemte man, hvornår man skulle pløje, harve, så og høste, og alle skulle begynde samtidig.

Udenfor den opdyrkede jord havde man overdrevet, og det blev brugt til kreaturernes afgræsning. Fristrup havde sin agerjord mod vest og syd – og lidt mod øst. Nord for Fristrup var Fristrup Hede – et stort hedeområde, som først i slutningen af 1800-tallet og de første årtier af 1900-tallet blev opdyrket. Der har været nogle store hedeopdyrkere i Klejtrup Sogn, som er hædret i Kongenshus Mindepark, hvor der findes en sten med deres navne.

Lige før år 1800 skete der en stor ændring i landsbyens udseende. Mange fæstebønder ønskede at blive selvejere, og herregårdene blev efterhånden udskiftet. Som eksempel blev Hersomgaard, som hele Fristrup, Hejring, Skårup og Hærup hørte under, udskiftet i perioden fra 1798 til 1803. Selve Klejtrup by hørte på dette tidspunkt under Seminariefonden.

I Fristrup og enkelte andre steder foregik udskiftningen på en noget anderledes måde. Gårdmændene ville ikke flytte ud på marken; de ville alle sammen blive boende i selve landsbyen, og det gør de den dag i dag. Derfor måtte udskiftningen foregå på en noget anden måde, nemlig i stjernefacon eller lagkagefacon, hvor hver gård får et meget smalt jordstykke nærmest gården, og det bliver så bredere og bredere, jo længere man kommer ud. Rent arbejdsmæssigt er det ikke den bedste jordfordeling.

Selve heden fik lov til at ligge i første omgang, men også her kom opdyrkningen ganske langsomt i gang, så hede i dag er et ukendt begreb omkring Fristrup. Sidst i 1800-tallet og først i 1900-årene blev den ene jordlod skilt ud efter den anden, og der blev bygget små husmandsbrug. Her tog unge, flittige husmandsfamilier ufortrødent fat på det store arbejde, det var at opdyrke heden. Først skulle lyngen brændes af, og så skulle den brækkes. Dvs. at jorden skulle vendes. Hedejord er meget fattigt på næringsstoffer, og derfor blev jorden "gødet" med mergel, som er en næringsholdig jord. Denne mergel fandtes flere steder – også i Fristrup. Bl.a. var der en mergelgrav på marken ude ved Fristrup Nørremark. Her hentede man merglen op fra jorden, kørte det til sin ejendom og spredte det på marken. Alt med håndkraft selvfølgelig.

Det var et enormt arbejde, og disse mergelgrave kunne blive meget dybe. Så bare det at få merglen hentet op var i sig selv et stort arbejde. Og farligt! Nogle gange styrtede disse grave sammen, og det kostede ind imellem menneskeliv. Også i Fristrup omkom en husmand i sådan en mergelgrav. Det var Anders Nielsen fra ejendommen på nuværende Fristrupvej 46

Langsomt men sikkert blev bid for bid af heden indlemmet i landbrugsjord, og i midten af 1950'erne var der rigtig mange husmandsbrug i Fristrup. De fleste af dem eksisterer i dag, men nu som nedlagte landbrug eller fritidslandbrug.

Tilbage i 1800-tallet bestod Fristrup af 5 store gårde, og de lå næsten placeret, som de gør i dag.

De 5 gårde er:

Fristrupgaard på Ånsbjergvej 22

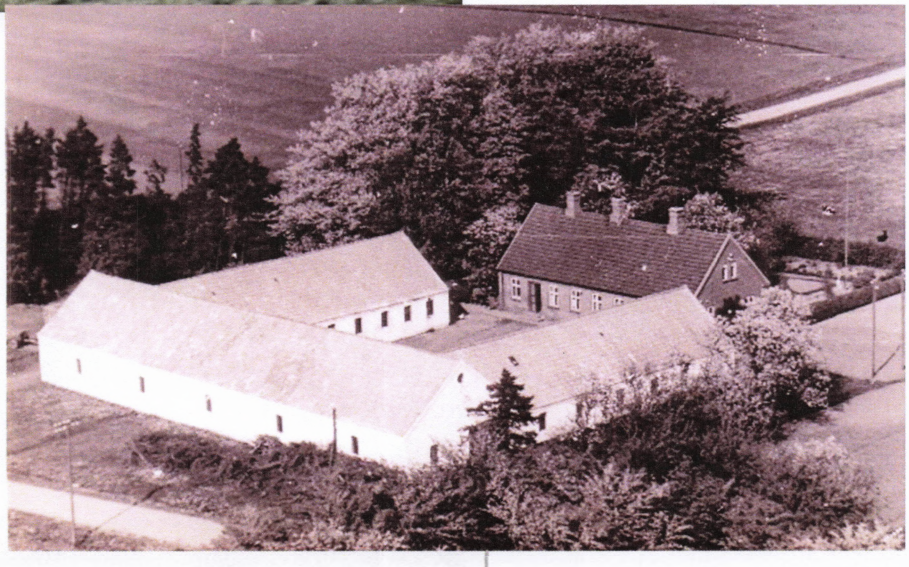

Fristrup Østergaard, Ånsbjergvej 5 (Nørskovs)

Damagergaard, Ånsbjergvej 20 (Jakob Smeds)

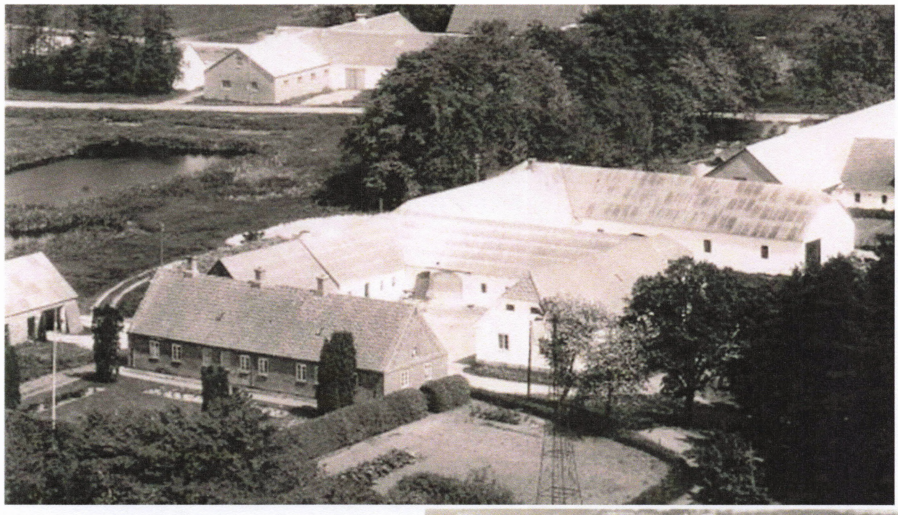

Fristrup Vestergaard, Ånsbjergvej 16 (Chr. Rasmussens)

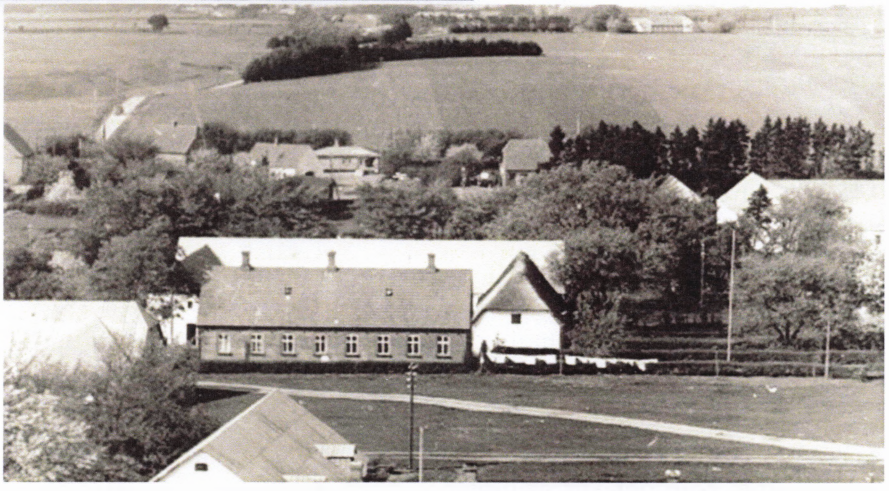

Kærgaarden, Ånsbjergvej 18 (Bertelsens)

Kun en enkelt gård er blevet flyttet "ud på marken" på nuværende Ånsbjergvej 13 – nemlig "Fristrupgaard". Den gamle gård inde i Fristrup har meget sigende navnet Gl. Fristrupgaard.

Her er Fristrupgaard umiddelbart efter udflytningen. Parret til højre er Petra og Chr. Bagger, som på daværende tidspunkt ejede gården. Adressen er nu hjemsted for FS Auto ejet af Chr. Baggers oldebarn Finn Skals

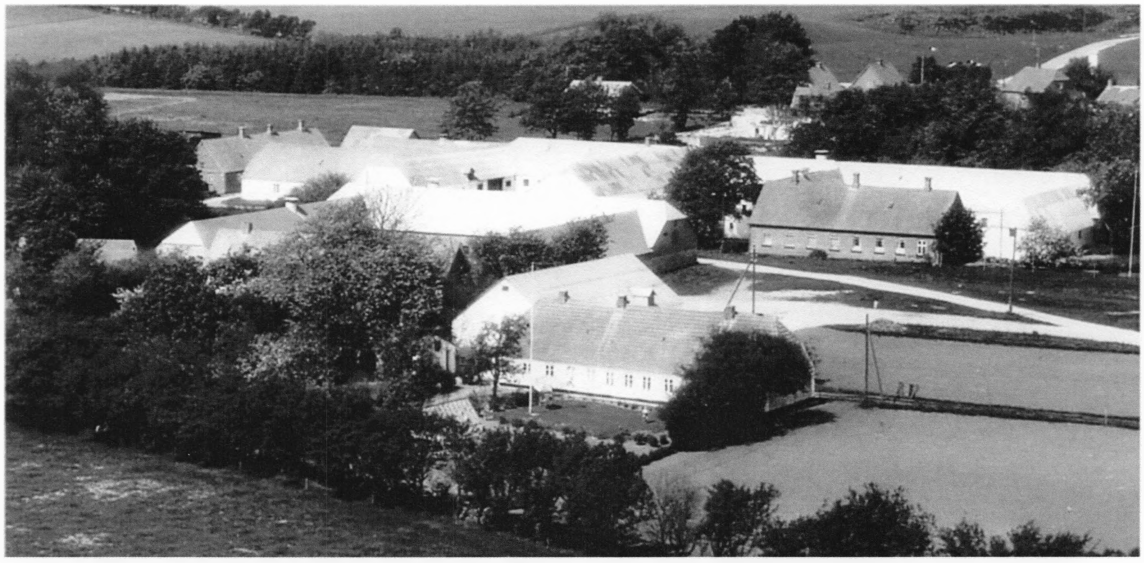

Gårdenes specielle placering i Fristrup – her ser vi tydelig landsbyfællesskabet
Foto: Det Kongelige Bibliotek: Danmark set fra luften

Af disse fem store gårde drives kun den ene stadig som selvstændigt landbrug – nemlig Fristrup Østergaard. Også Fristrupgaard drives som selvstændigt landbrug af Finn Skals, mens hans hovederhverv er mekanikervirksomhed.

Og det er meget kendetegnende for tiden, hvor hovedparten af danske landbrug bliver større og større og samles på færre hænder. Selv tidligere store gårde kan ikke klare sig i dagens landbrugsdrift.

Fristrupegnens erhvervslivs opblomstring og storhedstid
Efterhånden som der var grundlag for det, kom der også erhvervsvirksomheder til Fristrup. Der var mange folk på gårdene dengang i starten og midten af 1900-tallet; der var karle og piger på hver gård, og erhvervslivet fik sin opblomstring.

Smeden
Fristrup har langt tilbage i tiden haft en smedie – ja, endog flere af dem. Går vi 200 år tilbage, havde hvert et lille bitte lokalområde sin smedie. Var der blot en lille samling af gårde eller ejendomme, kunne man næsten tage for givet, at én af dem havde en smed. Det er jo et gammelt håndværk, som man i generationer har haft stor brug for i vores landbrugsland.

I Fristrup har smeden haft til huse flere forskellige steder. Således var der i 1800-tallet smedie på "Oksenhøjgaard" – Braskøs nuværende gartnerforretning på Hvilsomvej 2. Også på Ånsbjergvej 7 (det hus som nu er nedrevet – tidl. Niels Lykkegaards hus) var der smedje på et tidspunkt omkring år 1900.

I 1932 kom der en ny smed til byen. Han hed Kristian Heegaard, og han slog sig ned som smed på Ånsbjergvej 8 sammen med sin familie. Kristians kone, Emma, var en dygtig syerske, og hun opretted en systue i privaten og syede kjoler og andet for egnens piger og koner. Karen Provst husker, at de i hendes familie fik syet en del tøj hos Emma, og hun var også dygtig til at lave gammelt tøj om til nyt, så det fik nyt liv.

Dengang var der som sagt mange folk på landet, og alle gårdene havde både fodermester og karl. Så havde man et ærinde hos smeden, så var der ofte mange forsamlet og man fik en god snak og delte de seneste nyheder.

Efter ca. 30 år som smed lagde Kristian og Emma op, og deres søn Ejnar overtog smedjen, som han drev indtil han lukkede på grund af alder. Ejners sidste år brugte han bl.a. på at lave sjove "gesvejsninger", som han efterhånden fik en ret stor udstilling af foran sin bopæl.

I dag er der ikke længere smedie i Fristrup, ligesom andre småerhverv heller ikke er at finde der mere.

Fristrup Cykel- og Radioforretning

En cykelhandel blev det også til i Fristrup. I 1935 fik Kristian Bertelsen bygget et lille hus af træ, og her åbnede han sin cykelforretning. Der var både beboelse, forretning, værksted og lager. Jeg har fundet følgende beskrivelse om cykelforretningen:

"Under krigen 1940-45 blev forretningen særlig kendt på grund af Kristians utrolige evner til at få de gamle cykler, med nedslidte dæk, til at køre igen. I de sidste krigsår, hvor cykeldæk ikke kunne opdrives mere, lavede Kristian massive dæk udskåret af gamle bildæk og nittet sammen til en brugbar ring, dog ikke særlig behagelig at køre med på ujævn grusvej.
Efter krigen – efterhånden som forsyningen af cykler og reservedele blev normale, og de første såkaldte påhængsmotorer til cykler kom frem, tog Kristian fat på at fremstille de første "knallerter" – også kaldet "røvskubbere". Det blev til mange køretøjer, der udgik fra forretningen, inden de moderne fabriksfremstillede "knallerter" efterhånden slog de gamle ud.

I 1950'erne kom der rigtig gang i forretningen. Ud over handel med cykler, radioer og knallerter, og efterhånden også salg af de første fjernsyn, begyndte Kristian også at fremstille landbrugsvogne og traktorførerhuse. Trods beskeden plads og primitive arbejdsforhold, blev det til mange vogne, som solgtes til omegnens landmænd. Det var således en alsidig forretning til hen i 1960'erne, da konkurrencen fra de store vognfabrikker fik Kristian til at indstille produktionen af landbrugsvogne for helt at overgå til salg og reparation af autocykler".

Igennem årene blev forretningen efterhånden udbygget fra at være en lille træbygning til at være en pæn butik i røde mursten og med privat bolig.

Også cykelforretningen var et populært mødested, især for egnens unge som gerne lige skulle makke knallerter og få en snak. Det fik cykelhandleren til at forsøge sig med at sælge is til de unge mennesker, og det viste sig at være en succes. Derfor fik Kristians kone, Erna den tanke, at man kunne lave et brødudsalg. Og som sagt så gjort – Erna solgte bl.a. wienerbrød og andet fra husets forgang, og da pladsen her var trang, blev der udvidet. Karen husker, at det var meget populært at hente wienerbrød her bl.a. til eftermiddagskaffe om søndagen.

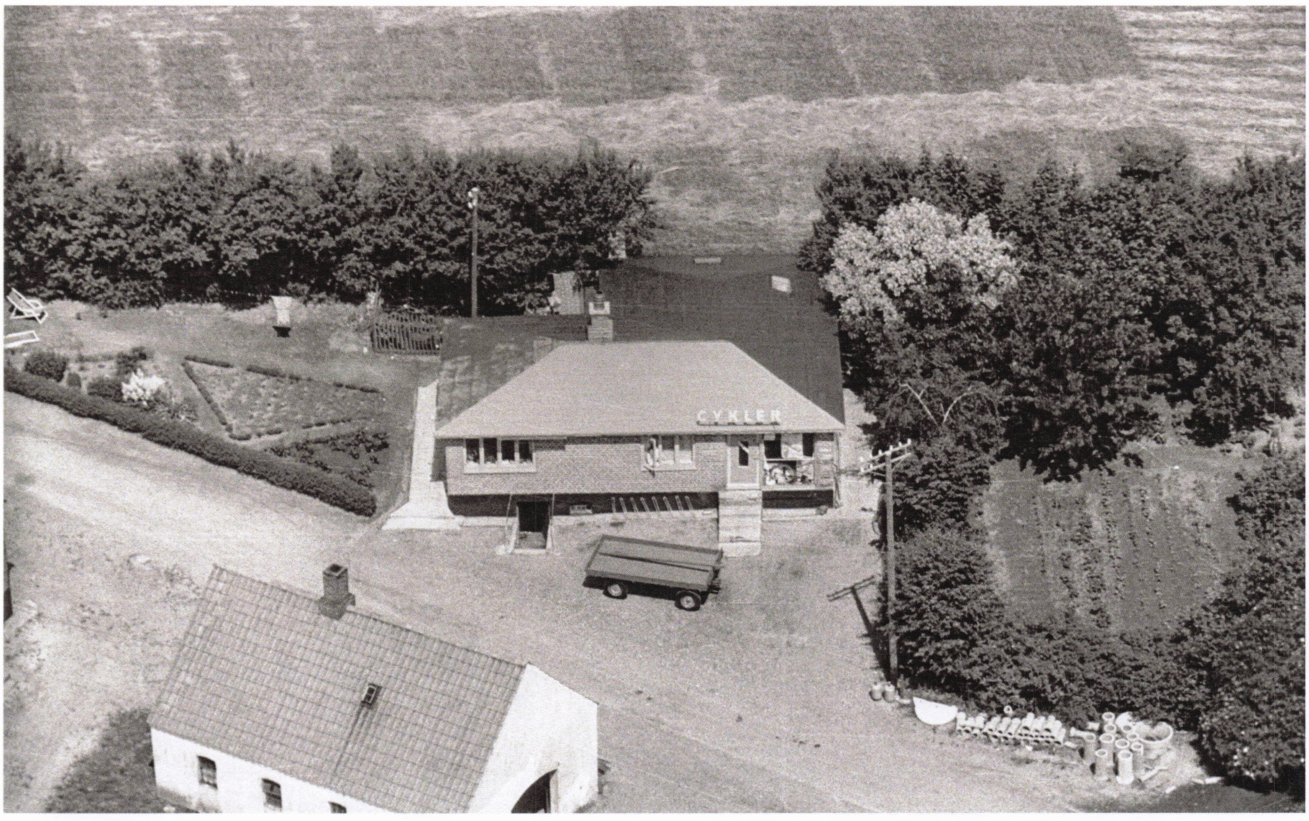

Hos Kristian Bertelsen kunne man også leje vaskemaskiner til storvask. Maskinerne kunne dog ikke koge eller slynge, men det må have været en stor hjælp, når der skulle vaskes storvask. Det var sådan nogle, man drejede på et håndtag, og så blev tøjet vredet.

Kristian Bertelsen døde i 1978, og Fristrup Autocykelforretning blev drevet videre – og stærkt udvidet – af Bjarne Hansen fra Hejring Højgaard; nu med plæneklippere og havetraktorer i sortimentet. Ved Bjarnes død i 2019, blev forretningen overtaget af Arne Munk.

Frisør- og barbersalon

har man skam også haft i Fristrup. På Ånsbjergvej 9 boede Pe' Hollerup, som havde barbersalon. Hollerup var dværg, men med en skammel til hjælp kunne han godt klare dette erhverv, hvis man "gav sig til tåls" med den klipning, han nu kunne yde.

Peder Hollerup Jørgensen

Fristrup Købmandsforretning

På rundturen i Fristrup er vi nået til Købmandsforretningen, som jeg vil gå lidt mere i dybden med, da der her i 1956 skete en tragedie, som gav genlyd over hele egnen.

Først i 1930'erne kom Else og Kristian Jonasen til Fristrup, hvor de etablerede en købmandsforretning på nuværende adresse Ånsbjergvej 1. Det var en rigtig landhandel, hvor man kunne købe alt til det daglige forbrug på landet.

Anders Kristian Andersen Jonasen (født 20. december 1904) var en søn fra "Hejring Nedergaard",

Skivevej 134 – altså ud af en landmandsfamilie. Hans kone hed Else Marie Jensen, og var født den 4. maj 1900. Det unge par var fulde af livsmod og ønskede at starte en familie. Parret kunne imidlertid ikke få børn, og derfor adopterede de i februar 1942 datteren Else Jytte, som var født den 8. december 1941 i Horsens.

Den lille familie trivedes i Fristrup, og købmandsforretningen gik rigtig godt. Biler var stadig ikke så almindelige på landet, så det var begrænset, hvor langt man drog afsted på hesteryg eller med hestevogn. Så folk handlede "lokalt".

Fristrup Købmandsforretning

I starten var det meningen, at Else skulle passe butikken, mens Kristian gik ud som murer. Det gik dog efterhånden så godt med handelen, at der var brug for dem begge to i butikken. Butikken var en typisk landhandel, som forhandlede alle de varer, der var brug for i dagligdagen, og både Karen og Inger har fortalt, at købmand Jonasen kunne skaffe simpelthen alt – alle de ting, man ikke kunne få andre steder, skaffede købmand Jonasen. På et tidspunkt havde han et stort varelager i snedkerværkstedet, hvor der var husflid.

Købmandsparret var særdeles vellidte og respekterede i samfundet; de var flinke og hjælpsomme folk, som gerne deltog i sammenkomster hos naboerne. Under krigen var Kristian Jonasen en del af modstandsbevægelsen.

Og driftige var købmandsparret også. Da det blev muligt at fryse madvarer, blev der bygget et frysehus inde ved siden af købmandsforretningen. Et utroligt fremskridt for husmødrene, som kunne leje en boks til sin gris. Så var det slut med store saltkar o.l., som hidtil havde været den måde, kødet blev opbevaret på.

Op gennem 1940'erne gik det endog særdeles godt, og købmandshandelen var en indbringende forretning. Udover de sædvanlige varer solgte man også brændsel, kul, petroleum og koks – mens det er uvist, om der også solgtes foderstoffer. Karen har

fortalt mig, at hendes familie handlede meget hos Købmand Jonasen, og hun var glad for at komme der. Karen fortæller om et besøg i butikken:

"Når man kom op ad trappen, gik man ind i butikken, hvor der til venstre eller måske ligefrem var en lille montre med fine glasting, som jeg var meget betaget af. Til højre var alle købmandsvarerne og kaffemøllen".

Karen husker Else Jonasen som en meget sød dame, som gerne pakkede små gaver og andre varer fint ind.

Disse små fine saltkar i glas købte Karen til sin mor Gudrun hos Købmand Jonasen og fik dem pakket fint ind

Også Inger Nielsen, hvis forældre ejede gården, der var nabo til købmanden, husker købmandsparret som flinke mennesker, og hun har leget meget med købmandsdatteren Jytte. De to piger tilbragte mange glade timer i hinandens selskab. Og også Jyttes mor var glad for dette venskab.

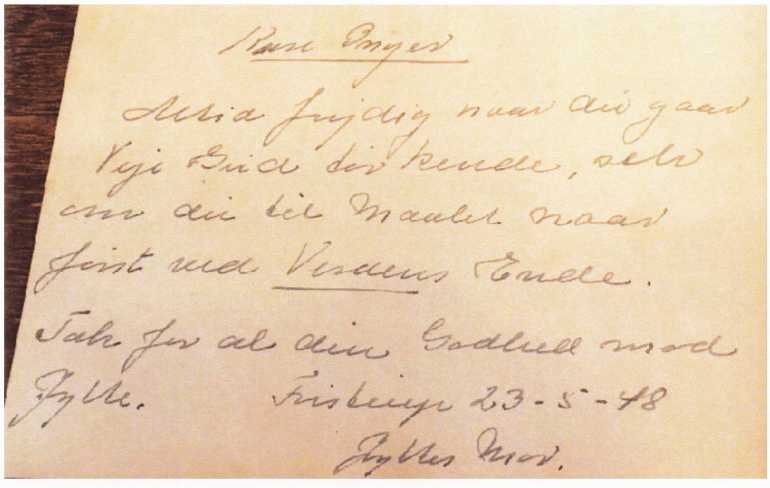
Kære Inger
Altid fryder man dig gaar
Vejr Sne dig kunde, selv
om du bli Maabl naar
Først med Venlig Hilsen.
Tak for al din Godhed mod
Jytte. Frisenga 23-5-48
Jytte Mor.

Hun har skrevet denne fine hilsen i Ingers poesibog:

Disse erindringer giver et fint indtryk af en lille familie, som trivedes godt i lokalsamfundet.

Som nævnt gik det rigtig godt med købmandsforretningen under og umiddelbart efter krigen. Butikken havde gode kunder og gode kår, men det skulle ikke vare ved.

Efter krigen begyndte der så småt at komme gang i hjulene – og erhvervslivet – igen. Folk fik flere penge mellem hænderne, og flere fik bil – også på landet. Nu blev det nemmere for landboerne at komme til Klejtrup eller endda Hobro for at handle. Det betød, at afmatningen efterhånden kunne begynde at mærkes i de lokale butikker – men i starten ubemærket for folk. Købmand Jonasen kunne mærke, at det ikke længere gik så godt med handelen, og han havde svært ved at klare presset. Han forsøgte i flere år at få butikken tilbage på rette spor, og i 1954 fik han tilladelse til at opstille et ESSO benzinanlæg ved butikken med henblik på at kunne imødekomme efterspørgslen på benzin til det stigende antal biler. Til sidst kunne han dog ikke se sig ud af situationen længere. Kristian Jonasen, som altid ønskede at gøre det bedste for andre, kunne ikke se en udvej, og den 20. juni 1956 endte det grusomt, da købmanden gjorde en ende på sit eget liv og tog hustruen og datteren med sig i døden.

En avisartikel fortæller, hvad der skete:

"Købmanden i Fristrup skød sin hustru og deres datter
Brugte et jagtgevær, som han til sidst rettede mod sig selv

Et familiedrama har i dag rystet sindene i Fristrup ved Klejtrup, hvor den 54-årige købmand Kristian Jonasen i morges dræbte sin 15-årige datter Jytte og sin 50-årige hustru, Else Jonasen, med skud fra et jagtgevær, hvorefter han har begået selvmord. Dramaet blev først opdaget i formiddag, da flere kunder var gået forgæves til den lukkede forretning.

Købmand Jonasen har i de sidste dage haft gæster, som rejste i går, og som under opholdet har benyttet købmandens soveværelse. I aftes var fru Jonasen gået til ro på en opredt divan i en lille stue, medens datteren, der var en plejedatter, som ægteparret to til sig, da hun var ganske lille, som sædvanlig var gået i seng på sit værelse, der ligger over forretningen. Købmanden har åbenbart ikke været i seng, og ud på morgenstunden er han gået op på datterens værelse, hvor han med en haglpatron i jagtgeværet skød datteren med et øjeblikkeligt dræbende skud. Derefter er han gået ned i stuen, hvor han har dræbt hustruen, også med et skud bag øret. Antagelig har hun også sovet, da hun blev dræbt, idet intet tyder på, at hun er vågnet ved det første skud. Købmanden har derefter stående i stuen rettet jagtgeværet mod sit eget hoved og trykket af.

Jonasen havde i længere tid været stærkt deprimeret, og hans økonomiske situation var vanskelig, formentlig fordi han har givet en udstrakt kredit og var kautionist for adskillige. Han har endvidere i den sidste tid været plaget af en mavesygdom. Han var kendt og respekteret på egnen, og under besættelsen gjorde han et stort og dygtigt arbejde i modstandsbevægelsen.

Dramaet blev opdaget af en ung pige, som tjener hos gårdejer Johs. Rask. Hun skulle købe varer i forretningen, men da døren var låset, kikkede hun ind ad vinduerne til privatlejligheden og fik et chok, da hun så købmanden ligge på gulvet. Hun løb over til gårdejer Christian Bertelsen, der tilkaldte politiet fra Hobro og en læge."

Jeg vil ikke gisne om, hvad bevæggrunden kan have været, men nøjes med at konstatere, at det er en grusomt tragisk og fortvivlende hændelse, og man kan på ingen måde sætte sig ind i, hvad Kristian Jonasen har tænkt.

Jytte Jonasen

Tre dage efter den grusomme hændelse blev familien Jonasen begravet i en fællesgrav på Hvornum kirkegård.

Denne tragedie rystede hele egnen, og gav alle et chok, som det var svært at komme sig over. Nogle folk ville hellere gå en omvej end gå forbi butikken, endsige sætte deres ben i butikken.

Karen husker også, hvor bange hun var i lang tid efter. Det var hendes opgave at lukke hønsene ind om aftenen, men efter drabene turde hun i lang tid ikke gå ud og lukke høns ind. Hun var bange for, hvad der kunne ske.

Senere på sommeren – sidst i juli 1956 – købte kommis Eilif Laursen fra Hvolris så Fristrup Købmandshandel af dødsboet for en sum af 37.000 kr. Eilif var gift med Kaja Hahn, ligeledes fra Hvolris.

Parret drev herefter købmandsbutikken i en årrække. Den sidste købmand på stedet var Lis og Jens Iversen, og det blev sidstnævnte der lukkede og slukkede i 1972. Så var der ikke længere basis for købmandshandel i det lille lokalsamfund.

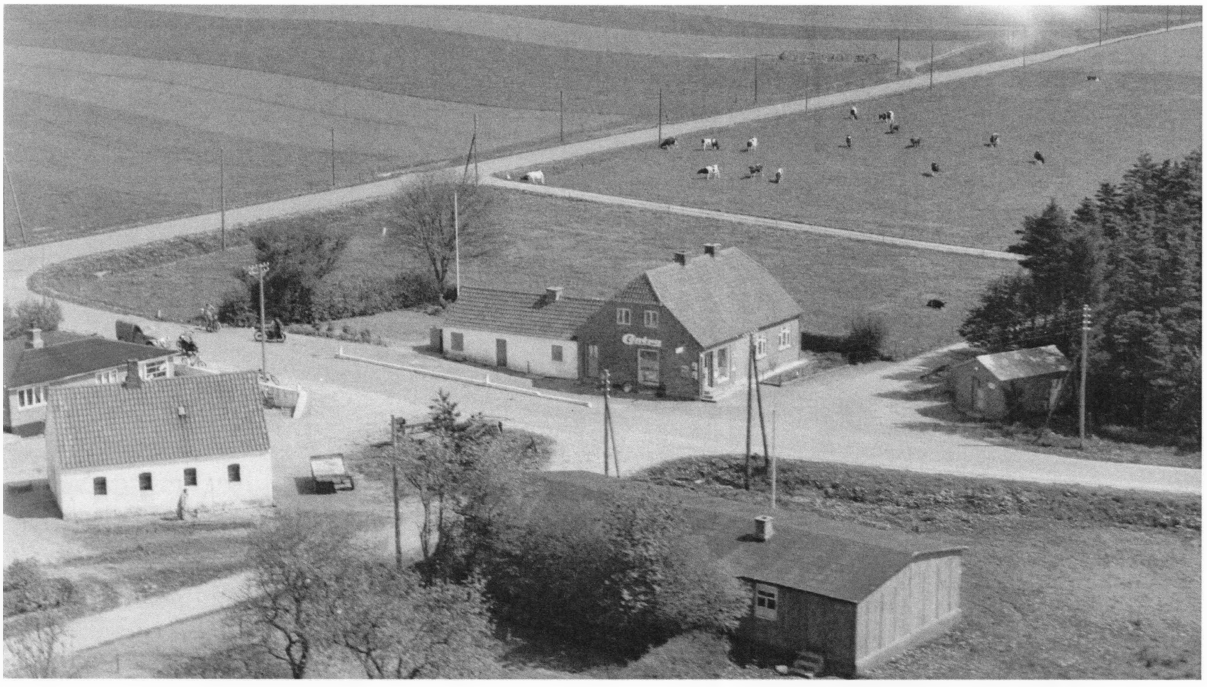

Fristrup Købmandshandel i 1959, mens familien Laursen ejede den. På billedet ses også cykelhandlen, smeden og forsamlingshuset samt frysehuset til højre i billedet

Snedkerværksted

Inde bag ved smeden blev der bygget et snedkerværksted, hvor der var en del aktivitet. Udenfor "normal" arbejdstid blev værkstedet flittigt brugt til husflidsskole, husholdningskursus eller mødested om aftenen. Det var inden forsamlingshusets tid, så det blev sågar brugt til fest og lørdagsballer. Særlig husflidsforeningen var særdeles aktiv, og Karen husker, at hendes far og begge hendes brødre har brugt mange timer her på at lave stole og møbler. Værkstedet blev også brugt til den årlige juletræsfest.

Forsamlingshuset – byens samlingspunkt

Mange mindre landsbyer fik i 1900-tallet et forsamlingshus, som kunne danne rammen for den fest eller det arrangement, hvor brugerne selv bestemte atmosfæren. Det var byens kulturhus og mødested. I Danmark er der omtrent 1000 forsamlingshuse, og de første blev oprettet i 1800-tallet som led i en folkelig bevægelse.

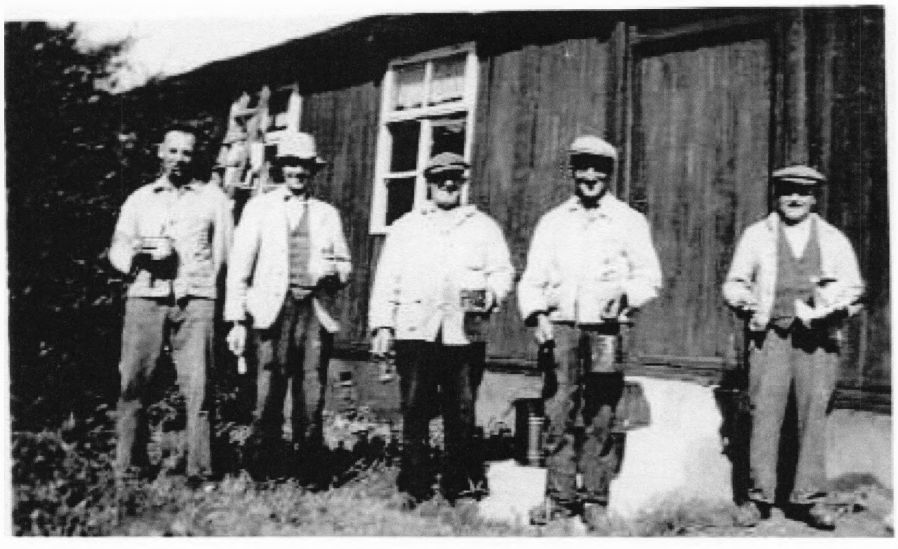

Lokale mænd hjælper med at rejse og male Fristrup Forsamlingshus. Det er fra venstre Peter Smed, muligvis Marius Nielsen, Anton Kristiansen, Elmer Nielsen og Kristen Bertelsen - alle af Fristrup.

Så tidligt var man ikke ude i Fristrup, men under 2. Verdenskrig blev danskheden og fællesskabet meget nærværende, og ideen om et forsamlingshus i Fristrup begyndte at spire. En gruppe af borgerne i Fristrup satte tingene i gang, og i efteråret 1949 fik Fristrup sit forsamlingshus.

Det blev hentet i Aalborg – nærmere i Rørdal, hvor en tysk barak skulle nedrives. Og den kunne bruges som forsamlingshus. Så barakken blev skilt ad og transporteret til Fristrup, hvor nogle af byens mænd samlede den igen. Forsamlingshuset lå der, hvor branddammen ligger i dag – dvs. tæt på Fristrup Forum.

Mange er de bryllups- og fødselsdagsfester, juletræ, dilettant, lørdagsballer, bankospil, mindesammenkomster og lignende, der er blevet afholdt i forsamlingshuset i Fristrup.

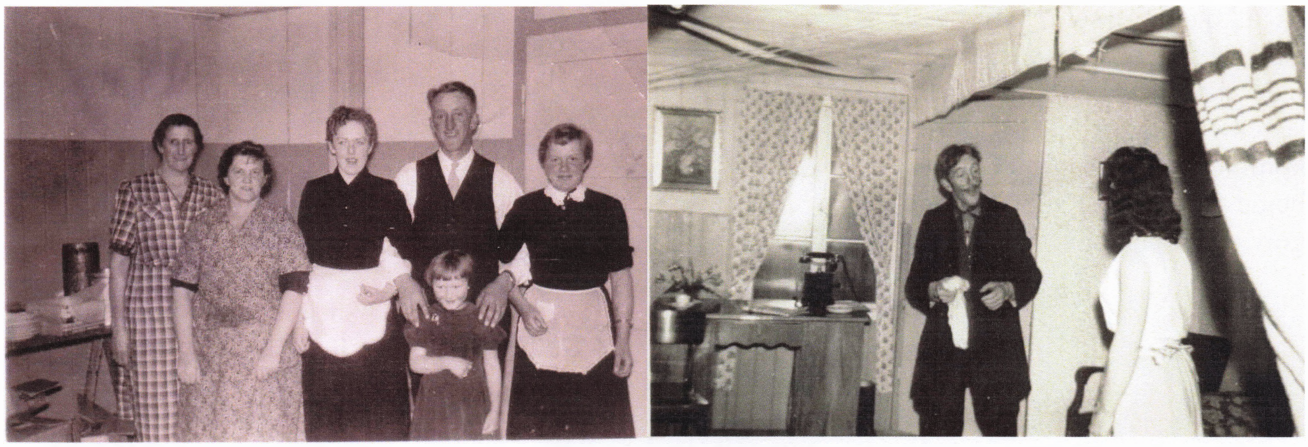

Til venstre ses køkkenholdet til en fest. Det er fra venstre: Martha Herold, Karen Lydia Kristoffernsen, Inger Nørskov, Elmer Nielsen og Margit Kristoffersen. Den lille pige er Henny Kristoffersen.
Til højre spilles der dilettant – det er Elmer Nielsen og Ingerlise Høgh

Også den årlige juletræsfest blev nu flyttet til forsamlingshuset, hvor de kunne være mange flere. Og juletræsfesten var et stort tilløbsstykke. Der var selvfølgelig juletræ, som man gik rundt om, der blev sunget salmer og leget sanglege. Børnene fik godteposer – en stor ting dengang – og de voksne drak kaffe med hjemmebagt kringle, mens de fik en god snak med naboer og venner.

Som en pudsig detalje kan jeg nævne, at forsamlingshuset kaldtes bees-huset i daglig tale. Hvorfor det hed sådan, er det ikke lykkedes mig at finde ud af, men Ragna Kolind, som selv har forsøgt at finde grunden, har et par gode bud:

En mundtlig beretning fortæller, at der en aften blev lukket nogle store kalve/kvier ind i forsamlingshuset, mens der var et eller andet arrangement. Det kan være den ene forklaring.
En anden kan være, at det var her, de unge "fløj rundt" (= at bese, som man siger om kreaturer).
Forsamlingshuset var nemlig også hjemsted for Hejring-Fristrup Idrætsforenings baller i den periode.

Men det er det rene gætværk, så hvis nogen kender den rigtige forklaring, vil vi meget gerne høre den i lokalhistorisk forening.

Forsamlingshuset var jo kun en barak, og den blev meget hurtig præget af tidens tand, så allerede i 1968 var det slut. Huset blev pillet ned, og de unge og ældre måtte nu til Klejtrup eller Roum, hvis der skulle festes.

Branddammen – og Fristrup Forum

Danmark havde – ligesom mange andre lande – oplevet nedgangstider i 1930'erne – og derefter 2. Verdenskrig. Da krigen var forbi i 1945, var det derfor vigtigt for verdenssamfundet at få sat gang i hjulene. Et Europa skulle opbygges igen efter store ødelæggelser, og i vores egen lille andedam skulle der også ske noget, så arbejdsløshed og tomgang blev afløst af fremdrift.

Og her kommer branddammen i Fristrup ind. Netop den blev én af de ting, som blev sat i værk her i vores eget lille område af verden. Med tilskud fra staten lykkedes det Klejtrup kommune at få nogle folk i arbejde – nemlig ved at lade grave en branddam.

Branddammen kom til ære og værdighed i 2007, hvor Fristrup-borgere ved økonomisk hjælp fra Landsbyrådet fik lavet et "fællesareal" ved siden af dette vandhul – kaldet Fristrup Forum. Her kan de nu nyde en kop kaffe eller tage sig et spil petanque. Der er også etableret et læhus med bord-/bænkesæt, og der er også gynge til børnene

Fristrup Forum med det dejlige madpakkehus

Fristrup Frysehus

Som i mange andre landsbyer kom der i halvtredserne frysehuse, hvor husmødrene kunne få deres kødvarer nedfrosset. Det var almindelig med hjemmeslagtning, og hidtil havde opbevaringen bestået i nedsaltning, henkogning etc. Nu fik de muligheder for at få en "andel" i et frysehus, hvor hver familie fik en boks.

Efter to dage i lynfryseren, blev pakkerne flyttet til familiens boks. I Fristrup havde hver andelshaver selv nøgle – der var ingen betjening i modsætning til i Klejtrup, hvor der var ansat en "fryseboksdame". Frysehuset ses på billedet på forrige side.

Fristrup i dag

I dag er der bare enkelte "virksomheder" tilbage – nøjagtigt som i andre landsbyer. Folk arbejder typisk i større byer, og handler så på vejen frem og tilbage. Der er dog følgende erhverv i Fristrup i dag:

Fristrup Blomster

Den anden af Fristrups forretninger er Fristrup Blomster på Hvilsomvej 2. Ejerne Yvonne og Peter Braskø har igennem mange år drevet forretning på ejendommen her – *Oksenhøjgaard"*. Netop denne ejendom husede – som tidligere nævnt – den første kendte smedje i Fristrup.

Gartneriet og blomsterforretningen er vokset sig stor, og umiddelbart ser det ikke ud til at være en ulempe at have en sådan forretning liggende på landet. Kunderne kan sagtens finde til Fristrup. Forretningen har nu lukket en del af året, og er kun åben for køb af sommerblomster, som Peter selv dyrker.

Fristrup Blomster er delvist lukket nu – kun åbent periodevist

F.S. Auto

I de sidste mange år har Fristrup også haft sit mekanikerværksted – F.S. Auto på "Fristrupgaard", Ånsbjergvej 13. Finn Skals driver her sin virksomhed med en svend og en lærling.

Nu er landsbyen igen tilbage på det stade, hvor der ikke er meget handel tilbage – nøjagtig som det er gået de andre lokalsamfund af samme størrelse. Der er i alt 14 husstande i Fristrup, som er en velfungerende landsby med et godt sammenhold, også selv om der har været nogle årtier, hvor det ikke er kommet så tydeligt til udtryk udadtil. Tiden med købmand, frysehus, forsamlingshus m.m., som Fristrup-borgerne kunne samles om, var væk, men det er tydeligt, at nu er man på banen igen i Fristrup.

Der er et sammenhold, der kan bygges videre på.

Året der gik

Af Ragna Kolind

2023 blev vist det, vi godt kan tillade os at kalde et jævnt og måske lidt kedelig år for Klejtrup sogn. Der har ikke været de store udsving – og udviklingen kan godt betegnes lidt som stagneret en smule.

Men hvert år kan jo heller ikke være fyldt med nye tiltag – der skal tages luft ind en gang imellem. Og det er måske det, der sker i Klejtrup lige nu.

Og så er der jo alligevel sket lidt i sognet det forgangne år, når vi kommer til at gå året efter i sømmene:

Året startede igen i 2023 med et arrangement på Brugspladsen den 1. januar. Deltagere kunne vælge at gå en af de planlagte ruter, eller blot hygge sig på pladsen, hvor der var champagne og sodavand til alle. Da mørket faldt på var der igen det flotteste fyrværkeri.

Én lokal borger tog initiativ til at gøre noget, da han købte den tomme og forladte kro, den ufuldstændige renoverede KIF-kassen (den gamle Andelskasse) og byens noget forsømte købmandsgård midt i byen.

Søkroen har stået tom og ubrugt hen nogle år, og den store sal er ved at vælte ud på Sandstræde. Det er trist, men kroens tilstand gør, at det ikke bliver til en kro igen. Den er tjenlig til nedrivning.

KIF-kassen blev købt af et byggefirma for nogle år siden, da de ønske at lave lejligheder i bygningen. Men problemer med at få projektet gennem behandling i Viborg Kommune stoppede planerne.

Den tidligere Andelskasse i Klejtrup blev overtaget af Klejtrup Idrætsforening, da Andelskassen blev nedlagt. Efter salget til byggefirmaet, der måtte stoppe det påtænkte projekt med lejligheder, står bygningen nu sådan her

Og som rosinen i pølseenden – den gamle købmandsgård, som er blevet en øjenbæ for mange både nuværende og tidligere Klejtrup-borgere. Den gamle købmandsforretning står tom – men der har i efterhånden mange år været grill i den del af privatboligen, som ligger ud mod trekanten.

Resten af huset står tomt – det samme gør de små lejligheder, der var oppe ad Viborgvej. Det forfalder, og ingen længe vil det blive rigtig træls at se på.

Det er trist at kigge på den ellers så flotte og gamle købmandsgård i midten af Klejtrup

Vi må håbe, at købet af de tre ejendomme vil munde ud i projekter, der vil gavne byen – også visuelt.

Klejtrup Bageri står også tomt, og det kan nemt blive den næste øjenbæ i byen, hvis ikke det lykkes at sælge det til beboelse eller lignende. Gamle, tomme bygninger forfalder lynhurtig.

Det er jo en trist udvikling for Klejtrup by, men heldigvis er der så mange andre huse, som gennemgår renovering. Private boligejere er generelt utrolig gode til at få tingene holdt i orden. Det samme gælder udenfor byen – altså i resten af Klejtrup sogn. Det ser langt hen ad vejen rigtig pænt ud i vores område. Og det betyder nok mere, end vi i det daglige går og tænker på. Hvor er det dejligt, at kunne nyde udsigten og udsynet, når man bevæger sig igennem området her i Klejtrup sogn.

Det er jo mange år siden, at tendensen med tilbagegang for forretningslivet startede, og vi har efterhånden kun brugsen, Ålekisten og Genbrugsen tilbage.

Fra tid til anden blusser skoledebatten op i Viborg Kommune, og hver gang skaber det stor nervøsitet i de små lokalsamfund i kommunen – også her i Klejtrup. For hvor længe får vi lov at beholde vores skole?

Brattingsborgskolen "overlevede" endnu en skole-spare-runde

Et skolesamarbejde mellem Hvornum i Mariagerfjord Kommune og Klejtrup i Viborg Kommune har været undervejs i et par år. Det fungerer nu på den måde, at forældre i Hvornum kan vælge Klejtrup Skole til deres børn, og i disse tilfælde skal Klejtrup skole tage imod. Tidligere var det sådan, at de kunne komme til Klejtrup, hvis der var plads i klasserne. Men det er ændret til, at der skal skabes plads til Hvornum-elever.
Der er dog stadig et omfangsrigt hængeparti, idet der ønskes anlagt en cykel-/gangsti fra Hvornum til Klejtrup langs med søen. Det arbejdes der kraftigt på.

På anlægssiden er der ikke sket meget i Klejtrup i 2023. Dog er to områder nu undersøgt af arkæologerne – nemlig området bag/-syd for Bøgely på Skårupvej 33. Det er opkøbt til bebyggelse af en udefra kommende bygherre.

Arkæologerne fandt også her stolpehuller på alder med de stolpehuller, som blev fundet i Thofts' Bakker, da det skulle udstykker for en del år siden.
Så der har været bebyggelse flere steder i Klejtrup for flere tusinde år siden. Det er jo lidt interessant.
Hullerne blev dog dækket igen og forhindrer ikke, at der kan starte byggeri på det område.

Ligeledes har Viborg Kommune startet planlægning af et nyt boligområde langs Søvej, hvor der skal udstykkes 12 byggegrunde samt en storparcel med plads til 15 rækkehuse. Også dette område er undersøgt af arkæologer, og der er givet grønt lys for udstykningen. Så må vi se, hvornår der begynder at ske yderligere i det område.

Klimadebatten "raser". Det er svært at blive enige om, hvor der skal sætte ind på området og af hvem. Men alternativ energi er vist for længe siden blevet blåstemplet som et af de tiltag, der skal satses på. Det giver dog alligevel diskussioner i mange lokalsamfund, hvor der skal bygges vindmøller, stilles solcelleanlæg op eller bygges biogasanlæg. Det er en svær debat, da vi gerne vil have alternativ energi, men anlæggene skal bare ikke lige ligge "her hos os".

Så det giver gnidninger og diskussioner, for der er jo omkostninger ved den slags. Også i Klejtrup har det givet debat, men biogasanlægget på Herredsvejen 180 i Hærup har i flere år leveret brændstof til kraftvarmeværket i Klejtrup. Og kapaciteten på anlægget blev hurtigt for lille, så i 2023 blev det udvidet betydeligt.
Og debatten er nu i gang i Hejring, hvor der ønskes opsat et stort solcelleanlæg. Det

I Klejtrup Hallen har man – næsten ubemærket – brugt ca. 1,3 mill kr. til at få lavet en endetribune i hallen. Det giver mere plads til tilskuere til f.eks. håndbold, indendørsfodbold m.m. Det er blevet et flot resultat, men det har også kostet mange kræfter. Der er utrolig mange love og forordninger, sikkerhedsregler osv., der skal være i orden. Så det har kostet både tid og mange penge.

Kigger på lidt på "livets gang i Lidenlund" – ja, så står tingene ikke stille.
I vores dejlige brugs fik vi ny brugsuddeler i april måned, nemlig Lasse Kristiansen. Lasse kom fra en lignende stilling i Mønsted Brugs, og han kløede på fra første dag. Det har givet brugsen et godt løft rent omsætningsmæssigt.

Senere på året havde vi vores byfest, hvor det helt store trækplaster var familie-spis-sammen en fredag aften. Flere hundrede mennesker mødte op, og der var lange køer ved både pandekagevognen, pølsevognen og ved isene.
Som vanligt afholdt byfestkomiteen Sct. Hansbål ved søen, hvor nu afdøde Søren Pape Poulsen var båltaler.

Godt 300 mennesker mødte op en skøn juniaften til fællesspisning på brugspladsen

Senere på sommeren var der gratis pølser til alle en fredag aften, hvor der igen samledes omkring 350 mennesker på brugspladsen til et par hyggelige timer. Udgiften blev dækket af et overskud fra jubilæumsåret 2022.

I september fik vi duften af jul i Klejtrup, da der var Julemandstræf på Verdenskortet. Viborg Kommune var af Dansk Julemandslaug kåret til Årets juleby 2023. Og i den anledning var julemændene samlet en weekend, hvor de besøgte forskellige steder i Viborg Kommune – bl.a. Verdenskortet i Klejtrup.

Og så må vi ikke glemme Halloween, som ikke bare er blevet et kæmpe hit blandt både børn og unge mennesker – ja voksne for den sags skyld. Det er også blevet en tradition i Klejtrup. I 2023 gennemførte omkring 900 mennesker en eller flere af de tre ruter . 'Den hyggelige', 'Den spændende' , og ' Den uhyggelige'. Imponerende hvad der bliver lagt af kræfter i sådan en aften – ikke bare af de omkring 80 frivillige, men også af "almindelige" borgere i Klejtrup, som pynter op i vinduer og haver.

Praktiske oplysninger

Klejtrup Lokalhistoriske Forenings bestyrelse:

Formand Ragna Kolind, Skårupvej 29, Klejtrup	tlf. 2259 3704
Næstformand Birthe Ømark, Viborgvej 2, Klejtrup	tlf. 2878 0139
Hanne Sørensen, Industrivej 3, Klejtrup	tlf.
Sekretær Birthe Ømark, Viborgvej 2, Klejtrup	tlf. 2878 0139
Ingrid Bøgevig, Ånsbjergvej 20, Fristrup	tlf. 2720 7246
Leif Christensen, Sandstræde 8, Klejtrup	tlf. 6071 9912
Jette Hyllested, Hasselvænget 8, Fårup	tlf. 2177 2467
Gert Kristensen, Fuglevænget 4, Klejtrup	tlf. 3049 4274

Udenfor bestyrelsen:
Kasserer Frida Frøslev, Søvej 28, Klejtrup

Klejtrup Lokalhistoriske Arkiv:
Midtvej 2, Klejtrup (i Senior- og aktivitetscentret)

Åbent hver onsdag fra kl. 14.00 til 16.30
eller efter aftale med et bestyrelsesmedlem

e-mail: arkiv@klejtrup-lokal.dk

Klejtrup Lokalhistoriske Forenings hjemmeside ligger på adressen:
www.klejtrup-lokal.dk

Klejtrup sogns historie både før og nu kan også følges i tekst og billede på Facebook-siden 'Klejtrup - nu og dengang' https://www.facebook.com/groups/983491308331894/

Her på Klejtrup Lokalhistoriske Arkiv er alle altid meget velkommen til en kop kaffe og en snak om lokalområdet. Har du behov for hjælp til slægtsforskning, tydning af gamle dokumenter eller andet, er vi altid parat. Har du billeder, papirer eller bare en mundtlig historie om området eller dets beboere, vil vi meget gerne have dit besøg

